

אתגתא

בשבע 1157 | י"ג באב תשפ"ה, 07.08.25

כנפי רוח

בעשרות שנות שירותו כטייס וקצין בכיר בחיל האוויר, ולאחר מכן כקצין חינוך ראשי, הקפיד תת־אלוף במילואים צביקה פייראיזן לבנות סולם ערכים הן במתקפה מול האויב והן בשמירה על צה"ל כגוף ממלכתי ונקי מאג'נדות. כיום, כמנכ"ל י"ד ושם, הוא לא מקבל השוואות משום צד לשואה או לנאציזם

יוסף ארנפלד

הקשר המופלא בין הרבנית שגדלה במאה שערים למשפחות החטופים ושורדי הנובה // **הדס צורי**

תמיר דורטל עשה את כל הדרך מ'נוער שינוי' לפודקאסט ימני מהפופולריים בישראל // **רבקי גולדפינגר, עניין אישי**

חיים במתנה

אילנה דרור, בת 58, נשואה לאודי ואם לחמישה, כלכלנית של התאחדות חקלאי ישראל וסגנית ראש המועצה המקומית גבעת זאב

◀ פז"ח כלייה

תרומתי כליה בשנת 2014 (תורמת 132).

◀ מאין באת

נולדתי בארצות הברית ועליתי ארצה עם משפחתי בגיל חמש. את ילדותי העברתי בשכונת רמות אשכול בירושלים, ובגיל 12 הורי עברו לקיבוץ שלוחות בעמק המעיינות. שירתי בצה"ל כקצינה במסגרת הנח"ל, ולאחר השירות הצבאי המשכתי ללימודים אקדמיים. אני בוגרת תואר ראשון ושני בכלכלה חקלאית. לאחר שעבדתי יותר מ-20 שנה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עברתי לעבוד בהתאחדות חקלאי ישראל. כיום אני כלכלנית בכירה בהתאחדות, במסגרת תפקידי אני עוסקת בניתוח מדיניות חקלאית, קידום חקיקה ותמיכה בענפי חקלאות כמו הדבש, ענפי הצומח ועוד. בנוסף לכך אני גם סגנית ראש המועצה המקומית גבעת זאב בהתנדבות, ופועלת לחיזוק מערכת החינוך ביישוב כמחזיקת תיק החינוך.

◀ חיים של שליחות

מיד לאחר נישואי, לפני כמעט שלושים שנה, בחרנו אני ובעלי להקים את ביתנו בגבעת זאב. כמי שמאמינה בעשייה ציבורית ובתרומה לקהילה, מצאתי בגבעת זאב לא רק מקום מגורים אלא גם בית ללב ולערכים. גם אני וגם בעלי רואים חשיבות במעורבות פעילה: בשירות הציבורי, במסגרת שירות המילואים, בפעילות ההתנדבותית, בבית הכנסת ובהנהגות ההורים לאורך שנות הגידול של ילדינו. הקשר העמוק שלי עם הקהילה הבשיל עם השנים, וכשהרגשתי שהגיעה העת בחרתי לעשות צעד קדימה. לפני יותר מעשור החלטתי להתמודד לראשונה למועצת היישוב מטעם 'הבית היהודי', מתוך רצון אמיתי להשפיע ולעזור לעצב את פני המקום שבו אני חיה ומגדלת את ילדיי. בשנת 2013 נבחרתי לכהן כחברת מועצה, ובמהלך השנים נחשפתי לעומק האתגרים וההזדמנויות שבניהול ציבורי מקומי. כיום אני מכהנת בקדנציה השלישית, גם כסגנית ראש המועצה (לא בשכר), ומובילה את תחום החינוך ביישוב. תחום שאני רואה בו לא רק אחריות אלא גם שליחות עמוקה.

◀ רגע מכונן

לאחר שנבחרתי למועצה חיפשתי את האתגר הבא. באותה תקופה גיסי נזקק להשתלת כליה וקיבל תרומה מהבן שלו. צפייה בתהליך מקרוב העלתה אצלי את המודעות לחשיבות הרבה של תרומת כליה, וליכולת של כל אדם בריא להשפיע באופן ישיר וממשי על חייו של אחר. כך למעשה החלטתי על האתגר הבא שלי - תרומת כליה.

◀ השראה לחיים

בלי המשפחה הקרובה לא הייתי מצליחה להגיע לקו הסיום של תרומת הכליה. תרומתי כליה לפני יותר מעשור, בתקופה שבה הנושא עוד

המשפחה הקרובה הייתה העוגן שלי. בעלי והילדים ליוו אותי בתמיכה שקטה אך יציבה - בלי דרמות, בלי סימני שאלה, רק אמונה שלמה שזה הדבר הנכון.

הנכון. הנוכחות שלהם והשקט שהם שידרו היו הכוח שאפשר לי להתמיד בהחלטה ולהחזיק גם ברגעים של חוסר ודאות.

◀ קופצים למים

נתקלתי במודעות של 'מתנת חיים' בעלוני השבת. התקשרתי לרב ישעיהו הבר, מייסד העמותה, וביקשתי פרטים. הוא שלח לי מייל עם רשימת הבדיקות שעלי לעבור, וביקש שכאשר אסיים אותן - אעביר לו את התוצאות. התהליך היה ארוך, וטוב שכך. כל שלב אפשר לי לעכל, להבין, ולהפנים מה אני עומדת לעבור. מהרגע שבו ביקשתי מרופא המשפחה להתחיל את סדרת הבדיקות ועד ליום הניתוח חלפו שמונה חודשים.

◀ גאולה

הנתרם שלי היה בן 65 בזמן הניתוח. עד הלילה שלפני, כשישבנו יחד, אני ובעלי עם בני משפחתנו,

לא הבנתי עד כמה מצבו היה קשה ועד כמה הוא סבל. באותו ערב הבנתי באמת את משמעות התרומה: לא רק הצלת חיים, אלא הענקת איכות חיים.

ביום שאחרי הניתוח, כשהגעתי לבקר אותו, השאלה הראשונה שהטרידה אותו הייתה: "אילנה'לה, תגידי לי שלא כואב לך". השאלה הזאת ריגשה אותי מאוד. מאז, בכל יום שיש אנחנו מדברים או שולחים הודעה. הוא נוהג לומר שיש לו שלושה בנים, אבל מאז התרומה הוא מוסיף בחיך: "ועכשיו יש לי גם בת". המשפט הזה מרגש אותי בכל פעם מחדש. נוצרו בינינו קשרים חמים, והוא ובני משפחתו הפכו לחלק בלתי נפרד מהמשפחה שלנו, כמו שאנחנו שלהם. אין ספק, הכליה יצרה חיבור מיוחד במינו.

◀ חיים חדשים

רוב הזמן, כמעט 99 אחוזים מהימים, אני בכלל לא זוכרת שתרומתי כליה. אני מתנדבת בארגון 'מתנת חיים', ובזכות העובדה שאני עובדת בתל אביב, יוצא לי לבקר תורמים בבית החולים איכילוב אחרי הניתוח. בכל ביקור כזה אני מרגישה שהמפגש לא רק נותן כוח לתורם, אלא גם מחזיר אותי לרגע שהוא שבו אני עצמי עברתי את התרומה. זה סוג של התחדשות שקטה. אם הייתה לי כליה שלישית - הייתי עושה את זה שוב, בלי היסוס.

◀ חבר מביא חבר

כחודשיים לאחר תרומת הכליה התראיינתי למגזין 'פנימה'. הבן שלי שאל אותי למה אני מתראינת. עניתי לו בפשטות: אם בזכות הריאיון תגיע אישה אחת ותחליט לתרום - דייני. אכן, כחצי שנה לאחר פרסום הכתבה, קיבלתי הודעת סמס מרותי פרינץ, מחברת הספר 'כליה עוברת דירה', שמחולק לכל תורם כהכנה לילדי לפני התרומה. היא כתבה לי: "בזכות הריאיון שלך התקדמתי עם תרומת הכליה". ללא ספק, זו הייתה אחת ההודעות המרגשות ביותר שקיבלתי.

◀ רגע של נחת

אחרי התרומה חזרתי לחיים רגילים. אפילו התחלתי לרוץ, ובהמשך גם השתתפתי כמה פעמים במרתון ירושלים ובמרתון תל אביב. לא כל אחד יכול לתרום כליה, אבל כל אחד יכול לעצור לרגע ולהסתכל סביב. לראות איפה הוא יכול לעזור, לתרום, להשפיע. אפשר להתנדב עם קשישים, בבתי חולים, בקהילה או בכל מקום אחר שזקוק ליד תומכת. ובעיקר - לזכור לשאול את עצמנו מדי פעם כפי שאומר השיר: "מתי בפעם האחרונה עשית משהו בשביל מישהו?"

**לבדיקת
התאמה
להציל חיים
ולתרומת
כליה סרקו**

יופלה קידס

לרגעים קטנים

יוגורט במרקם חלק שילדים אוהבים

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

ואם ההתנתקות הייתה מתבטלת בסוף?

כבר חשבתי ששמעתי את כל הסיכומים על ההתנתקות. ואז הגיע הרב טוויל

מתהפכת? זה לא היה קורה. אז נגיד שהיינו מצליחים, טכנית, להישאר בגוש קטיף, אבל מהותית יש דבר שעדיין לא נבנה. לא נבנה מספיק. הוא נבנה חלקית. הוא מנותק, הוא לא יונק מהשורשים העמוקים מבחינה לאומית. ואז ממילא אתה אומר לעצמך: המשבר הזה - המשבר הגדול ביותר שקרה, לעניות דעתי, בתולדות הציונות - בעצם היה כמעט צפוי. התחדד כאן דבר מאוד מאוד מאוד חריף, במיוחד בשנתיים האחרונות: החיבור לשורשינו הוא דבר קיומי, לא פריוילגיה. אם באיזהו מקום אתה ציוני, יושב בארץ ישראל, מתנדב לצבא, אתה איש ביטחון, אתה איש הייטק, אתה מצליח כאן, חברה נעימה וכדומה - אבל אתה מנותק משורשיך, זו בעיה קיומית, בעיה קיומית מאוד מאוד מאוד."

הבנתם? גם אם המחאה הכתומה הייתה מצליחה בסוף, והגירוש לא היה יוצא לפועל, וגוש קטיף היה עומד על תילו עד היום - עדיין היינו נשארים עם בעיית העומק. ומה? ההתנתקות מהשורשים היהודיים שלנו.

"תוכנית ההתנתקות" לא הייתה הבעיה, המשיך הרב טוויל. "היא תוצאה של הבעיה. הבעיה יותר עמוקה. הבעיה היא רוחנית. הבעיה היא בשורשים. הבעיה היא בזהות. הבעיה בנשמה. הבעיה בתודעה. וההתנתקות והשבעה באוקטובר הן שתי סטירות לחי מצלצלות. הקדוש ברוך אומר לנו: בניי חביבי, תתעוררו! אתם חיים בהזיה. אתם מספרים לעצמכם כל מיני סיפורים. שכחתם את עצמכם, את נשמתכם, את זהותכם. חשבתם שהגענו להגשמת המטרה כולה של הציונות. אתם לא מבינים איפה אתם חיים. תחזרו לעצמכם, לזהותכם. לצערנו, לא הספיקה ההתנתקות, לא עשינו מספיק תשובה. נכון, קמו גרעינים תורניים, קמו יישובי לכיש ויציג ועוד. ואנחנו, ברוך ה', זכינו לבוא לשומרון, לתגבר כאן את העיר אריאל, עם הכוחות הנפלאים שהיו כאן לפנינו, ויש הרבה קירוב לבבות. אבל בניי חביבי, תראו מה קורה כאן. שתי סטירות לחי מצלצלות להעיר אותנו."

כשהרב טוויל, מתלמידי הרצי"ה קוק, מדבר על "קירוב לבבות", הוא לא מתכוון במובן השטחי והקטני של המושג. תוך כדי שהוא מדבר אני מחפש את השם שלו בגוגל ונוצר בשורה של מוסדות ומיזמים תורניים שהוא הקים אחרי הגירוש, ביניהם: כולל 'תורת אריאל', ישיבת ההסדר 'צמר מטעי' (שנוסדה כבר בנצרים), מדרשת 'צמר אריאל' לסטודנטיות שאותה הקים עם אשתו אפרת באוניברסיטת אריאל, לצד בית המדרש לסטודנטים 'עוז רועי' לזכר רועי קליין הי"ד. איך כתוב באתר של כל המוסדות האלה תחת הכותרת הגדולה "קהילת נצרים באריאל - גרעין ההתחברות"? "אריאל עיר של חיבורים היא, בין ותיקים לעולים חדשים, בין אנשי האקדמיה לבעלי בתים, בין דתיים ושאינם מגזריים את עצמם ככאלה. חיבור אמיתי בין כל חלקי האומה יכול להתרחש אך ורק מכוחה של תורה. וזאת המשמיה שנטלנו על עצמנו."

"התהליך הוא תהליך אלוהי", מסיים הרב טוויל את "דברי הברכה" שלו לערב, "אף אחד בעולם לא יכול לעצור את גאולת ישראל. לא אובמה ולא קמלה, לא טראמפ ולא יאיר לפיד. אף אחד בעולם. גאולת ישראל יצאה לדרך, יצאה מהתחנה. אנחנו יכולים להקל על התהליך, לפעול עם א"ל, מבחינת התודעה שלנו, מבחינת הראש שלנו. ויכולים אולי לעכב, לא עלינו. ולעכב זה עוד סטירות לחי מצלצלות חס ושלום, חס וחלילה. ריבוננו של עולם אומר לנו: בניי חביבי, אין זמן, הגאולה צריכה להתקדם. ובאמת באמת אנחנו רואים גילויים מדהימים של אמונה. לא רק של החטופים, אלא בכל חלקי האומה. אם לא מאזינים לרשתות, לרשת ב' באופן מיוחד... אם שומעים את הצלילים... נכון, המחשבה הלאומית לא השתנתה. בית המשפט, משרד החינוך והתרבות וכדומה לא השתנו - אבל באופן אישי דברים השתנו. וגאולת ישראל וסגולת ישראל מדברות דווקא מתוך ההתנתקות בכל תוקף. אז אנחנו צריכים לשמוח במה שיש, להודות על מה שיש, להבין את גודל העם הזה, את גודל נשמתו, את היכולות שלו. כל מה שהתגלה כאן בשנתיים האחרונות, לאור גלגולי הגלגולים של התנתקות. לאור זה, בעזרת ה', נזכור ונחזור, כי את המנגינה הזאת אי אפשר להפסיק."

ואז, רגע לפני שהוא יורד, הוא מוסיף עוד משפט אחרון, גם הוא סקופ לא קטן: "ומבחינתנו, זה לא מחור בבוקר לחזור לגוש קטיף. לחזור לגוש קטיף כפי שהיינו - לא שווה את העסק. סליחה שאני אומר את זה. אפשר לחלוק עליי. לחזור לגוש קטיף, עם תודעה לאומית, עם בית מקדש, עם רצון לקודש. שהקודש עומד באמצע. בעזרת ה', נזכור ונחזור." ●

"לקפל את הזנב, למסור את זה לגרועים שבשונאינו", שריפת בית הכנסת בנצרים

במיוחד. אני מחכה לסרט המלא), לדעתי השיא של הערב היה דברי הפתיחה של המרא דאתרא של נצרים תובב"א. בעצם המילה "שיא" לא מדויקת. כי זה לא שמשם ירדה הרמה. אולי מדויק יותר: דבריו היו החזון של הערב. כי אחר כך כל הדוברים והדוברות, ממש ללא יוצא מן הכלל, התייחסו אליהם. כל אחד מנקודת מבטו ונקודת התמודדותו.

"הרבה תופעות גדולות בהיסטוריה, אי אפשר להבין אותן מיד אחרי שהן קורות", פתח הרב ציון טוויל. "בטח לא בתקופה שהן קורות. צריכים מרחק. רק מרחק אפשר להבין, אולי, קצת את דרכי השגחת ה' בעולם. 20 שנה זה המון, מצד אחד. מצד שני, זה לא כלום, בפרספקטיבה היסטורית. ובכל זאת, כמה תובנות מהדבר האיום נורא הזה:

"קודם כול, בעיניים פשוטות, בעיניים שטחיות, ההתנתקות לא הייתה הגיונית בעליל: למסור חבל ארץ פורח שנבנה בהסכמה לאומית רחבה, יישובים של קיבוץ גלויות, יישובים של אנשים יצרניים, שיש להם חיבור לקרקע, יישובים שאין בהם אבטלה כמעט, אין סמים כמעט. תפארת המדינה. פסגת הציונות. חזון הנביאים. כל הארץ הייתה צריכה להיות כמו גוש קטיף. זה וואו. פלאי פלאים. ומה אנחנו עושים? ועוד בלי הסכמים, בלי שום הסכם, להתנתק, לקפל את הזנב, למסור את זה לגרועים שבשונאינו. ובצפון השומרון זה עוד יותר לא מובן. רק הרס. להרוס ארבעה יישובים סתם. הרס לשמו. זה לא הגיוני בעליל. ואתה שואל את עצמך: למה? למה? מאיפה האיוולת הזאת? מה פתאום? מה קרה לאנשים? למה הדבר הזה קרה?"

"והתשובה שאני נותן לעצמי היא בעצם לא בתחום הפוליטי, לא בתחום הרציונלי. זה קצת יותר עמוק: מי שמנותק מנשמתו, מי שמנותק מאלוהי, מנותק מסגולת נשמתו, מדבר האלוקים אשר בלבבו, מנותק מתורה, ממסורת ישראל, מזהות ישראל - אז הוא מנותק, הוא מתנתק והוא מנתק. 'והיה כעץ שתול על פלגי מים', אומר דוד המלך. פלגי מים, פלגי התורה, ימא דאורייתא, כשמישהו שתול על פלגי מים, יש לו שורשים עמוקים. אז כל רוח שבעולם לא עוקרת אותו. הוא יונק ממקורות עליונים. ומתוך זה הוא גם עושה פירות, ואפילו 'עלהו לא יבול'. הוא פורח לעילא ולעילא. גם הקודש, גם החול. אבל מי שאין לו את הדברים האלה, כשאין שורשים, הכול נובל וקמל. ובסוף הכול נעקר."

הרב טוויל חזר הרבה יותר מ-20 שנה אחורה. בעצם הוא חזר אל ההתנתקות שלפני יותר מ-70 שנה, אולי אפילו קודם: "אם אתה מנתח את תולדות הציונות שנים אחורנית, אתה אומר לעצמך שמי שמנתחיל את הציונות רק מתוך תפיסת 'מקלט בטוח', כל המטרה היא המטרה הקרובה, ביטחון וכלכלה, אז המשבר הזה מתבקש. בעצם המציאות שעם ישראל הגיע אליה אחרי גלות ארוכה יצרה מקסם שווא: אולי הגענו למטרתנו כולה?"

התשובה היא, כמובן, לא. "ארץ ישראל היא לא רק מסגרת של חיים. ארץ ישראל היא לא רק מקום שלא ירביצו לנו ולא יהרגו אותנו ולא יאנסו אותנו ולא יעשו בנו פוגרומים. ארץ ישראל היא מהות של חיים. היא מהות של החיים השלמים של האומה שיש לה תפקידים היסטוריים, אלוהיים."

ופה מבחינתי הרב של נצרים - לא ציר נצרים, כן? היישוב נצרים - הטיל פצצה: "נאמר שבסוף לא הייתה התנתקות. נגיד ש-8,000 אנשים היו נשארים בחבל עזה ובצפון השומרון ולא היו עוקרים את היישובים. האם בית משפט העליון היה פתאום פוסק לפי דיני התורה? האם פתאום עכשיו לא היו מודרנה ופוסטי מודרנה וכל הסיפור של קדושת המשפחה? ופתאום כל הנשים הולכות למקווה והגברים מניחים תפילין? המחשבה הציונית הייתה פתאום

כבר חשבתי ששמעתי, קראתי וראיתי את כל הסיכומים האפשריים במלאות 20 שנה לגירוש - ואז הגיע הנאום של הרב ציון טוויל, הרב של נצרים.

זה היה בפתיחת ערב לציון 20 שנה להתנתקות מגוש קטיף ומצפון השומרון שנערך בהיכל התרבות באריאל. לפי הליין אפ שקיבלנו אשתי ואני, שהנחנו את הערב, הקטע הפותח של הרב טוויל היה אמור להיות קצר. טוב, גם הנאום של ראש המועצה האזורית שומרון יוסי דגן היה אמור להיות קצר. וגם הנאום של ראש עיריית אריאל, יאיר שטבון. וגם של מנכ"ל מורשת גוש קטיף, מיכה חדר. אבל כשזה האירוע - כל אחד מדבר מדם ליבו. אף אחד לא נצמד לנאום הכתוב שהכין מראש. גם לא לטון שהכין מראש (שמעתם פעם את יוסי דגן נשנק מדמעות באמצע "דברי ברכה"?).

בעצם זה היה אמור להיות אירוע שכולו אבל וכאב. קודם כול הנושא: 20 שנה לעקירה מגוש קטיף וצפון השומרון. וגם הזמן: שיא תשעת הימים, ערב תשעה באב. אבל בעיקר האנשים: תושבי השומרון, ממגורשי חומש או ממגורשי נצרים שבנו את ביתם באריאל. על הבמה התראיינו אנשים שנאבקו עד הרגע האחרון על הבית, כמו יצחק ואזנה, דובר נצרים המיתולוגי, או אסי הילר, האחות של נווה דקלים, שטיפלה בכל כך הרבה נפגעים בגוש קטיף בימי אוסלו הארורים. והיו שם גם אנשים, כמו הרב דוד בן נתן ואליאב ליבי, ששילמו את המחיר הכבד ביותר על פשע ההתנתקות: בניהם הגיבורים שובאל בן נתן הי"ד ודוד ליבי הי"ד נפלו במהלך המלחמה שפרצה בעקבות השבעה באוקטובר. והיה גם יאיר ויזנר, שכנער גורש מהגוש (אחרי שסבו, טוביה ויזנר הי"ד, נרצח בפיגוע שם שלוש שנים קודם לכן), וגם נפצע קשה במתקפה בשבעה באוקטובר כשלחם בגבורה עם כיתת הכוננות של כרם שלום שבו גר.

בקיצור, זה היה אמור להיות ערב ארוך עם אוסף של טרגדיות אנושיות קורעות לב - אבל בפועל זה היה ערב מרומם רוח. ממש כך. ערב מלא תקווה ואמונה. למה? כי אלה האנשים. נעים מאוד, זאת הרוח של גוש קטיף. זאת הרוח של צפון השומרון (וכן, אני מודע להבדלי התפיסות בין שני המקומות, שבאו לידי ביטוי גם בערב הזה). באמונה נצח.

ולכן העוול שנעשה לאנשים המיוחדים האלה כל כך זועק לשמיים. לכן המחיר על הפגיעה בהם כבד כל כך. וסליחה אם זה לא פוליטיקלי קורקט לדבר ככה, או אפילו לחשוב ככה. זוכרים באיזה בוז התייחסו כאן לקמפיין "יש דין ויש דין", שניסה להוכיח שכל מי שהרים יד על הרס יישובים בארץ ישראל חוטף משמיים? אז אולי הצליחו להשתיק את הקמפיין, אבל לא את המציאות. והמציאות, מה לעשות, היא לא תמיד פוליטיקלי קורקט. כן, יש דין ויש דין. ולא רק אריאל שרון חוטף על הפשע הנורא אלא מדינת ישראל כולה חוטפת.

20 שנה (ושבעה) להתנתקות, אולי הגיע הזמן שמדינת ישראל תבקש סליחה מתושבי גוש קטיף וצפון השומרון. איך אמרה אביטל רייכנר, לשעבר רכזת הנוער של גוש קטיף, בסדרה המצוינת של שמעון ריקלין והבמאי יוני אייזנשטיין בערוץ 14 "אנשים אומרים לי: את סולחת? אז אני תמיד אומרת: אף אחד לא ביקש ממני סליחה". ובכן, מתי התיקון הזה יקרה? תראו, למשל, איך מפקד הגירוש, האלוף גרשון הכהן, מתפתל כבר 20 שנה עם כל מיני תיאוריות צבאיות, תנ"כיות וסוציולוגיות רק כדי לא לומר את המילה הפשוטה: "סליחה". אבל בואו לא נתייחס עכשיו לאדם כזה או אחר, אני מדבר על מדינת ישראל הרשמית. היא צריכה לערוך טקס ממלכתי של בקשת מחילה, סליחה וכפרה מהמגורשים.

האמת? לא בטוח שיהיה בסמכותם לסלוח על הפשע של מדינת ישראל. הם לא הבעלים של גוש קטיף. הם "רק" אלה שיישבו אותו במסירות נפש. אבל זאת יכולה להיות התחלה של תיקון לאומי. מדינת ישראל עוזבת את החטא וגם מקבלת קבלה לעתיד.

בחזרה לאירוע באריאל: למרות הרשימה הבאמת מרגשת של הדוברים, וגם קטעי סרטים שהוקרנו על הגירוש (אחד מהם, של הבמאי יואב אליצור שליווה במשך שנים את המאבק של ישיבת חומש, נראה מבטיח

עוד יוזמה של הפועלים

עוזר פיננסי שפועל בשבילך

הכירו את דן, עוזר פיננסי באפליקציה ששולח פושים ומסייע בניהול החשבון:
🔔 תנועות חריגות 🔔 קבלת זיכויים 🔔 קביעה ומעקב אחר יעדים
🔔 כסף ששוכב בעו"ש במקום בחיסכון 🔔 חיובים כפולים
ועוד המון תובנות, טיפים והצעות לפעולות שיעזרו לכם לנהל את הכסף שלכם

לא רק פועלים, יוזמים ♦ בנק הפועלים

בכפוף לתנאי השירות, פרטים באתר הבנק.

בשביל מה יש חברים

יום מספר 2:

התעוררנו השכם כי אשתי שריינה לנו מקומות בסדנה להכנת חמציצים אצל אורה ונמרוד גליץ במושב קלשון. אכלנו ונכנסנו לרכב. קליין שלחו הודעה שהם בדרך. עכשיו אנחנו כבר יותר מבינים את הז'רגון אז אמרנו להם שיגיעו בקצב שלהם, הכול טוב, אנחנו מפרגנים. הגענו לסדנה ומיד שמנו לב שהמזוגנים לא עובדים. "הלחות טובה לחמציצים", הסבירה לנו אורה החמודה, "וגם האיש של המזגנים לא עונה". יאללה זורמים.

בהתחלה ראינו סרט אורי-קולי על התפתחות החמץ הישראלי ומאפייניו ואז ניגשנו להכנת החמץ עצמו. מסתבר שמחיר הסדנה לא כלל את חומרי הגלם של החמץ, המכשירים שאיתם מכינים את החמץ ואת האפשרות לקחת את החמץ הביתה. מה כן היה כלול במחיר אני לא יודע, בטח לא מיוזג. אז לקחנו משכנתא קטנה, העיקר שהילדים יצאו עם חמציצים ביד. בדרכנו החוצה הגישה לנו אורה כרטיסי ביקור של רופא שיניים בשם דוקטור יוחאי גליץ, מה הסיכוי. "במקרה זה אותו שם משפחה כמו שלנו", היא וידאה שאני לא חושד בה, "היינו ממליצים עליו גם אם הוא לא היה אח של בעלי". סיימנו את תרגיל העוקץ וחזרנו לרכב. סימסנו לקליינים שלא יעזו לבוא לסדנה. הם אמרו שהם כבר ממש היו עם רגל וחצי באוטו אז הם כבר יעשו צהריים בוילה ויפגשו אותנו בתחנה הבאה.

המשכנו לליטוף אווירים בזולה של שולה במושב חרדון. האווירים, לצערנו, היו עייפים מהחום, אז שולה הציעה שהילדים ילטפו תמונות של אווירים במקום. היה מזוג פעיל אז הסכמנו. הילדים בסך הכול נהנו חוץ מהקטן שהתעקש שהתמונה של האוויר נשכה אותו. כזה צומי. אני מתחיל לחשוב שהוא איבד את השקפקה ההוא בכוונה. התרענו בפני הקליינים שלא יעזו להגיע. הם כתבו "אל דאגה" ככה מודגש יחד עם סמילי צוחק. יאללה מפרגנים.

חזרנו לווילה. ארוחת ערב קלילה הפעם, השכבנו את הילדים לישון וקבענו לשבת עם הזוג קליין בחוץ לקצת זמן איכות. אחרי כמה דקות של המתנה שלחנו להם הודעה לראות מה קורה. הם עדכנו שהם בדרך. חיכינו. התעוררנו בארבע לפנות בוקר על הספסל בחוץ. כנראה הקליינים נרדמו בדרך לדלת. אפשר להבין אותם, עבר עליהם יום עמוס. אבל אנחנו מפרגנים.

יום מספר 3:

טוב, היום הקליינים חייבים לצאת בזמן כי יש צ'ק אאוט. נתנו לילדים קצת זמן בבריכה ולקראת צהריים יצאנו לבית הקפה של ראומה במושב נפיץ. גברת קליין התעקשה שנעשה שיחת שיתוף וסיכום של הנופש המשותף כדי לסגור את החוויה בצורה הכי נכונה. הקטן שלנו ביקש להתחיל ופתח ב"מי זה האנשים האלה איתנו בשולחן".

אז במקום שיחת סיכום עשינו סבב היכרות, ואחרי שכולם הבינו מי זה מי שילמנו את החשבון ונכנסנו לרכבים.

"מזל שיש לנו את הנופש השנתי הזה עם קליין, הא?" אמרה אשתי.

"כן", אישרתי, "לבד היינו מתחרפנים".

מהו הסוד לנופש משפחתי מוצלח, אתם שואלים? פשוט מאוד: לא יוצאים לבד. המשפחה הגרעינית היא לא הרכב מאוד מוצלח בשגרה, אז בתנאי נופש קיצוניים על אחת כמה וכמה. אז הטריק הוא לצאת עם משפחה נוספת, זוג חברים עם ילדים באותם אזורי גיל ואז החופשה תופסת צורה הרבה יותר חיונית וזורמת. הנה לדוגמה, אנחנו ומשפחת קליין האהובה יצאנו השבוע לנופש תלת יומי בצפון ואין ספק שהחברותא הנהדרת הזאת העיפה את החופשה לגבהים חדשים. ולספקנים שבכם, הנה יומן החופשה לפניכם. נראה אתכם מתווכחים.

יום מספר 1:

כל הנופש הזה הוא שלושה ימים אבל הילדים מחכים לזה כל השנה, אז היה לנו חשוב לקום מוקדם כדי לנצל את הזמן כמו שצריך. התעוררנו והתחלנו להתארגן. שלחנו הודעה למשפחת קליין כדי לראות מה המצב אצלם. לא היה מענה. כנראה עסוקים גם כן בהתארגנות אז אין פנאי לענות. סחתיין עליהם! נכנסנו לאוטו בתשע וחצי ויצאנו לעבר הנקודה הראשונה בטיול. אחרי חצי שעה קיבלנו איתות ראשון ממשפחת קליין. הם גם כן בדרך. תותחים!

אחרי שעה הגענו לעין רוש שליד מצפה סח'לון (על שם ג'מאל סח'לון, רועה צאן בדואי שגילה את המקום דרך מקרה כשחיפש מקום להסתתר בו מהטורקים ששלטו אז בארץ. יש שם שלט עם ברקוד, מומלץ מאוד). האטרקציה המרכזית היא מסלול של חצי קילומטר בתוך המים ואחרי מפל קטן שבו אפשר להצטנן בקיץ החם. שלחנו הודעה למשפחת קליין כדי לראות אם כבר הגיעו. הם עדכנו שהם בדרך ושנתחיל את המסלול.

מה נגיד, כל עם ישראל היה בעין רוש. רוב המים ברחו החוצה מהלחץ ויצא שצעדנו בין שלוליות. למרות זאת הקטן הצליח איכשהו לאבד שקפקה אחד ונאלצתי לסחוב אותו כל הדרך. הגענו לבסוף למפל שהיה סגור עקב אירוע אכזרית מאה שנים ללכתו של ג'מאל סח'לון שנפטר, לא תאמינו, כשנחנק מסוג'ק, נקניק יבש ומתובל שמקורו במטבח הטורקי.

רוצה לומר הטורקים כן תפסו אותו בסופו של דבר, הו, האירוניה.

סיימנו את המסלול וקיבלנו הודעה ממשפחת קליין שהם כבר לא יספיקו למסלול. מסתבר שכשהם אמרו שהם בדרך הם התכוונו שהם בדרך לאוטו מהמיטה שבה הם עדיין היו בעת כתיבת ההודעה. אין מה לכעוס, בסוף מדובר באי הבנה.

הגענו לווילה בערב רק כדי לפגוש שם את משפחת קליין בבריכה מבוססים מהחיים.

"חיכינו לכם למנגל", הם אמרו. חמודים כאלה. "פשוט הגחלים אצלכם".

הלכתי לראות מה מצב המנגל, ואז נזכרתי שלא הבאתי איתנו רשת חדשה. אז אחרי התייעצות קצרה עם הצ'אט ג'יפיטי לקחתי את הרשת המזוהמת הקיימת וטבלתי אותה בג'קוזי. שכוייח, כשר לכל הדעות.

אחרי שעה כולם כבר היו שבעים ומרוצים. הילדים שלנו נרדמו מיד. לחברה של קליין לקח יותר זמן. טוב, הם לא ממש עשו משהו היום. אבל אנחנו מפרגנים.

Yair Jacobi
@YairJacobi

לדעתי אנחנו מרחק משאית סיוע אחת מקסימום שתיים מההתפכחות דעת הקהל העולמית לטובתנו, תחזיקו מעמד זה מגיע

המכתב שהוציאו אומנים מפורסמים נגד פשעי המלחמה בעזה לא הפריע לי כי הייתי עסוק מדי בלהיות מופתע מזה שהם עדיין פעילים

אשתי: אז איך העברת את הבוקר עם הילדים? אני: חבל לך על הזמן, שיחקנו, ציירנו, קראנו ספרים אשתי: ומה עושים כיסאות מול המחשב?

אני: סתם לא היה מקום אחר לשים אותם אשתי: ולמה היוטיוב פתוח על יחידת החילוף? אני: זה מאתמול אשתי: ולמה יש ילדים בתוך הכיסאות? אני: אוקיי עליית פה על משהו

סיימנו את המסלול וקיבלנו הודעה ממשפחת קליין שהם כבר לא יספיקו למסלול. מסתבר שכשהם אמרו שהם התכוונו שהם בדרך לאוטו מהמיטה שבה הם עדיין היו בעת כתיבת ההודעה. אין מה לכעוס, בסוף מדובר באי הבנה. הגענו לווילה בערב רק כדי לפגוש שם את משפחת קליין בבריכה מבוססים מהחיים. "חיכינו לכם למנגל", הם אמרו. "פשוט הגחלים אצלכם"

שנה של התלבטות
או... שנה של משמעות

21.8

יום פתוח אחרון

רגע לפני ש... הופכים
לאוניברסיטה ועם הטבות
של פעם בהיסטוריה
שנה ראשונה חינם לכווולם*

זאת ההזדמנות שלכם גם ליהנות מהמרחב הכי
מדהים בארץ, מרמת הלימודים הכי גבוהה שיש וגם
לעשות את המעשה הכי ציוני ומשמעותי - לגליל
בפרט ולמדינת ישראל בכלל.

בנוסף, ההרשמה לתכנית הייחודית לנשים "מדרשת
תל-חי", לימודי חינוך בשילוב רוח, בעיצומה!

תל-חי
אוניברסיטה בהקמה

לפרטים והרשמה דברו איתנו
*9827 או סרקו את ה-QR:

*כפוף לתקנון

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

הוצא מהקשרו

לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב ויום הכיפורים, שבהם אנחנו צריכים לבקש מחילה מאויבינו ולשלוח להם מחשבות טובות של שלום ואהבה

קודם ניסו לשכנע אותנו שאנחנו צריכים להיות אוניברסליים, שזה אומר בעצם לאמץ ערכים נוצריים של מחילה לאויב והושטת הלחי השנייה. כשזה לא תפס אז פשוט עיוותו את החגים היהודיים, הוציאו מהם את המסרים הלאומיים והחליפו אותם במסרים של שלום עולמי ודאגה לכדור הארץ.

"אשתך מתעניינת בידאיקה?" ניסה המסכן לשנות נושא. החלטתי לזרום איתו. "תראה, אני לא אומר ששלום ושמידה על הטבע הם לא ערכים חשובים ביהדות", טפחתי על שכמו, "אבל לעשות מט"ו בשבט חג אקולוגי גלובלי ברוח גרטה לוחמת החופש והטרור? קצת נסחפנו, לא?"

"מה לגבי תמונות? היא אוהבת אומנות?"
"גרטה? אין לי מושג. אגב, עם ל"ג בעומר עשו בדיוק הפוך - החליטו שמדורות הן מנהג פגאני שמוזהם את הסביבה, ואת בר כוכבא הפכו מגיבור לאומי למשיחיסט אסוני כדי להכפיש, נו, אתה הרי יודע את מי".

"אני בסך הכול עושה פה השלמת הכנסה..."

אסור לחגוג יום הולדת

"אותו הדבר עם תשעה באב", הרמתי את הקול, "כבר לא מדברים על כיסופים למקדש ולחידוש מלכות ישראל, אלא רק על שנאת חינום וכמה זה נורא שלא למדנו לקח. רק השבוע שופט עליון לשעבר - עם כיפה, כן? - אמר שהניסיון להדיח את היועמ"שית נובע משנאת חינום. ובוא לא נשכח שאחת הסיבות העיקריות לחורבן הייתה מערכת משפט מושחתת, כן? למה על זה אף אחד לא מדבר?"

"לא יודע... אולי נרות ריחניים לאמבטיה?"
"ופורים?" טלטלתי אותו, "כל שנה מחדש קם הדמגוג התורן שמתחלחל מזה שהיהודים שלטו באויביהם ועוד הרגו בהם, אפילו בלי להצניח ציוד הומניטרי".

"אולי סבונים? ערכת טיפוח?"
"עכשיו בוא נדבר על פסח. הרי כל שנה קם איזה חוכמולוג ואומר שאי אפשר לחגוג חירות כשיש ילדים רעבים בעזה".

"אולי שוקולד מעוצב עם יין?"
"את חנוכה הפכו לחג של תרבות יוון, את שבועות לאירוע של עוגות גבינה, ואת סוכות..."

"בסדר", אמר המוכר, "אני נכנע".

"לא ניכנע", העפתי מהשולחן המון בובות קטנות עם לבבות, "לא ניתן להפוך את ט"ו באב ליום של לאבי דאבי. אם לא נעצור את זה עכשיו, בערב יום כיפור עוד ידרשו מאיתנו לבקש סליחה מהטרוריסטים שמבקשים לשחוט אותנו, וכל מיני אומנים יחתמו על עצומות שמצהירות שגם אם נצום זה לא יכפר על הכיבוש והחנטרוש. אגב, אתה יודע למה קוראים להם אומנים, נכון?"

"למה?"

"כי הם אומרים אמן על כל טרנד, תמיד הולכים עם העדר".

"הבנתי", התכרכמו פניו, "בדיחות תשעה ב... באמת לא תקנה ממני שום דבר?"

"האמת היא", אמרתי, "שבשבוע הבא יש לאשתי יום הולדת".

"נהדר!"

"כן, בטח, אני כבר רואה איך תכף יגידו שאסור לחגוג יום הולדת כשלאויב שלך כואב. אגב, אתה יודע שיום הולדת זה בכלל לא אירוע יהודי?"

"רק אם אפשר להוריד את הטונים, זה קצת מפחיד את הלקוחות שאתה קופץ על הדלפק".

"אתה יודע מה? אולי בכל זאת אני אקנה משהו".

"בשמחה. מה תרצה?"

"לא משנה, העיקר שיהיה פתק החלפה".

אני לגמרי בעד ט"ו באב, רק נגד מתנות שאשתי מייד תרצה להחליף. אילוסטרציה

"לא ניכנע, לא ניתן להפוך את ט"ו באב ליום של לאבי דאבי. אם לא נעצור את זה עכשיו, בערב יום כיפור עוד ידרשו מאיתנו לבקש סליחה מהטרוריסטים שמבקשים לשחוט אותנו, וכל מיני אומנים יחתמו על עצומות שמצהירות שגם אם נצום זה לא יכפר על הכיבוש והחנטרוש"

מאז מוצאי תשעה באב אני הולך צמוד לקירות הבתים, נמנע מכניסה למרכזי קניות ומשפיל מבט ליד דוכנים שכתוב עליהם באותיות קידוש לבנה שעושות ליקוי מאורות: "מבצע לט"ו באב - יום האהבה", עם שלושה סימני קריאה שקוראים לגברים לסור ולקרוע את כיסיהם כדי שנשותיהם לא יקרעו אותם לגברים. זאת אומרת לגורים.

עכשיו אני, שתבינו, אין לי שום דבר עקרוני נגד ט"ו באב. נהפוך הוא, אני הכי בעדו (למרות שהילדים שלי אומרים שלפי בדיחות האבא שאני פולט אני יותר תשעה באב). איך אפשר שלא לשמוח ביום שעליו אמרו חז"ל שלא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים, שבהם בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין בגלל שהגברים שלהן שוב שכחו להביא להן מתנה מפנקת? אי אפשר. לכן אני לגמרי בעד ט"ו באב. אני רק נגד ההוציא כסף על מתנות שאשתי ממילא תלך להחליף בבוקר ט"ו באב, כי את מה שאני קונה לה היא ממש לא צריכה, ואת מה שהיא צריכה אני לא יודע לקנות.

לכן, לקראת התקדש החג אני משתדל להיעלם מהרדארים של סוכני המלא"נים (מתנות לא נצרכות) שעולות מלאנתלפים כסף ומניבות תפוקה מדולדלת למדי. בכל ערב שבת, ערב חג ומועדים בין לאומיים הם אורבים לי בכל קרן רחוב ומנסים לעורר בי רגשות אשמה כדי שאקנה פרחים, או תכשיטים, או סטלה, ואני הודף אותם בתירוצים שונים ומשונים, הן בגלל שלא נעים לי להדוף אותם באגרופים והן מפני שהם רבים וחזקים ממני. לנער שמוכר פרחים אני ממלמל משהו על אלרגיה (לפרחים או להוצאת כסף, שבינן מה שהוא רוצה), לגברת שמנסה לדחוף לי יום פינוק זוגי אני מסביר שעם כל הכבוד לספא אנחנו מעדיפים את הספה, לסוכן המלא"ן שרדף אחריי לפני חצי שנה עם מבצע מטורף ליום הוולנטין אמרתי שאני לא מכיר בחגים נוצריים, ושאלם הוא ממש רוצה שינסה לדבר איתי בערב ט"ו באב. לכן כל השבוע הזה אני הולך בין הצללים, כדי לא להיתקל בו.

חג הגרטה

הבעיה היא שלאנשי המלא"ן יש רדארים. או מודיעין ממש מוצלח. או שמשוהו בפרצוף שלי צועק למרחוק "היכנונו לביאת הפראייר", ואז הם מתבייתים עליי כמו ערוצי תקשורת ישראלים שמתיישבים על צווארו של הצופה הישראלי הממוצע ומשכנעים אותו שהוא פושע מלחמה. למרבה הצער, אף אחד לא פנה אליי כדי לחתום על עצומת האומנים למען החמאס. מי שכן דיבר איתי הוא סוכן הכאוס בקניין, שניגש אליי כאילו אנחנו מכרים ותיקים ומיד לחץ על הנקודה הרגישה.

"גבר", הוא אבחן, "כבר קנית לאשתך מתנה ליום האהבה?"
"מי קבע שט"ו באב הוא יום האהבה?" שאלתי. זאת הייתה טעות. הייתי צריך להמהם משהו לא מחייב ולהתאדות משם על גלי החום האכזריים. הוא כמובן הידק את המלכודת. "מה אשתך אוהבת?" הוא שאל.

"שלא מצייקים לבעלה", עניתי. הוא עשה את הפרצוף הזה שהילדים שלי עושים כשאני מספר בדיחת תשעה באב, והתחיל לפרוש בפניי את נפלאות מרכולתו המושלמת.

"שמע", עצרתי אותו, "אני מסרב לשתף פעולה".
"כשתראה מה יש לי פה אתה תהפוך למשת"פ נלהב", הוא קרץ.
"אבל אין לזה שום קשר לט"ו באב. אתה מבין, לקחו יום שמסמל אחדות ונחמה והפכו אותו למקבילה שטחית של ולנטיין וסנסה קלאוס. לא זו אף זו", התלהטתי, "אלא שבשם איזו מוסריות מתייפייפת מנסים גם להפוך אותו לפסטיבל של 'פיס אנד לאב', כדי להטיף לנו שאנחנו צריכים לאהוב את האויבים שלנו".

המוכר הסתכל עליי במבט קצת פזול. נראה לי שבאותו רגע הוא הבין שדווקא הוא זה שנפל למלכודת. "תראה", הוא מלמל, "אני לא מתעניין בפוליטיקה..."

"זו לא פוליטיקה, זה עניין של ערכים", סגרתי עליו, "אתה מבין,

הג'וניורים

יוצאים לחקור!

גל אורן לונדון

חדש ובלעדי במאחדת ג'וניור!

פודקאסט חווייתי ומלמד לבין הזמנים
הצטרפו למסע עם הג'וניורים ומומחי מאחדת
יחד נחקור ונגלה מה נכון לבריאות שלנו!

זמין להאזנה באתר מאחדת ג'וניור
ובספוטיפיי מאחדת ג'וניור

להאזנה טלפונית חייגו:
03-3137444

מאחדת
ג'וניור

*3833

"מעולם לא תכנתי קריירה צבאית, אבל השליחות הייתה ברורה לי". צביקה פייראזן

"אני לא 'מזזה' תהליכים"

הצוואה המפתיעה שקיבל מסבו שורד השואה הובילה את תת־אלוף במילואים צביקה פייראזין לתפקידו הנוכחי כמנכ"ל 'יד ושם', שם הוא מקפיד לספר את סיפורו של העם היהודי ולא להיכנע לסחף ההשוואות לנאציזם. בתפקידו כקצין חינוך ראשי הוא נאבק לשמר את הממלכתיות בצה"ל ולסנן מתוכו פוליטיקה, וכאיש חיל האוויר במשך 35 שנים הוא מגלה פרטים חדשים על ההכנות מאחורי הקלעים למתקפה הישראלית באיראן

יוסף ארנפלד // צילום: לירון מולדובן

לא מן הנמנע שהסיפור המטלטל הוביל את פייראזין אל תפקידו הנוכחי כמנכ"ל 'יד ושם', אך גם אל תפקידיו הקודמים: קצין חינוך ראשי בצה"ל וראש חטיבת האמצעים המיוחדים באגף המבצעים של חיל האוויר, שם שירת במשך 35 שנה. מצה"ל הוא השתחרר לפני כארבע שנים כקצין במילואים בדרגת תת־אלוף.

חברותא בתחנת הדלק

צביקה פייראזין נולד בשנת 1967, חודשים ספורים לפני פרוץ מלחמת ששת הימים. בעקבות תפקידו של אביו כמהנדס בחיל האוויר בצבא קבע, נדדה המשפחה מרמת גן שבה נולד, דרך מצפה רמון ועד שהצטרפה למשפחות הראשונות שהקימו את היישוב נווה צוף. "הצטרפנו ביום הראשון של החופש הגדול בשנת 1977, בסוף כיתה ו'. זה היה אירוע מכונן בשבילי, גרנו במצודה הבריטית. זאת הייתה תקופה חלוצית. היינו שלוש משפחות עם מטבח, שירותים ומקלחת אחת, מים שהגיעו במכליות וחשמל מגנרטור. בתור ילד היה מאוד חווייתי לגור במקום כזה. חיינו בטבע", הוא מתאר. "יער אום צפא היה הבית השני שלי, אני מכיר בו כל שביל וכל מעיין. בתור ילד הסתובבתי שם עם החמור שלנו ללא חשש. זה היה טבעי לחלוטין".

הוא למד במכינה בכפר סבא ובהמשך במחזור ל"ו של מדרשיית נעם בפרדס חנה. עם סיום כיתה י"ב עבר לשיבת ההסדר בקרני שומרון, בה למד במשך שנה. "כשכל החברים מהשיבה התגייסו לגבעתי, בשנת 1985, קיבלתי לפתע זימון למבדקים לקורס טיס. לא חלמתי על זה.

הפעם הראשונה שצביקה פייראזין התוודע לסיפורו של סבו שורד השואה, הייתה בגיל 18. ארבעת הסבים והסבתות שלו שרדו את השואה. אביו נולד במחנה עקורים, שבו נפגשו והתחתנו הוריו לאחר שאיבדו את משפחותיהם. רגע לפני הגיוס לצה"ל, סבו מצד אימו הזמין אותו להצטרף אליו לטיול ביער אום צפא, ליד נווה צוף. הסב היה קצין בצבא הפולני, רוויזיוניסט, שהתגייס כדי שכאשר תקום מדינת ישראל יוכל להיות קצין בצבא היהודי. כשפרצה מלחמת העולם השנייה הוא היה בגדוד תותחנים בהרי הקרפטים בדרום פולין ונפל בשבי. כקצין פולני, מצא את עצמו עומד על שפת בור יחד עם קצינים פולנים אחרים. נשמע מטח יריות, ועד יום מותו לא ידע איך ניצל. הוא נפל לתוך הבור והתכסה בגופות. בלילה יצא החוצה ומאז נלחם כפרטיזן במשך שש שנים עד תום המלחמה. "כשחזרתי הביתה אחרי כמה שעות שבהן סיפר בין השאר שאשתו הראשונה ובנם המשותף נרצחו בפולין, התברר שאמא שלי בכלל לא הכירה את הסיפור", משחזר פייראזין בשיחה עם 'בשבע'. "שאלתי את סבא שלי: למה לא סיפרת? 'מה יצא מזה?' הוא ענה, 'אתה הראשון שזה יכול להביא לו תועלת'. מבחינתו, כל הסיפור נועד למשפט שאמר בסוף: 'במלחמה אתה חולם הרבה על אוכל. בהתחלה חלמתי הרבה על המשפחה, אבל עם הזמן זה התפוגג. לא היה לי חלום שאלך במדינה יהודית משלי, זקוף קומה, ואף אחד לא ינסה להרוג אותי בגלל שאני יהודי. תעשה לי טובה, תדאג שזה לא יתפרק'. בשביל בחור בן 18, לקבל כזה ציווי לא היה פשוט. השליחות הייתה ברורה, אבל אף פעם לא כיוונתי לקריירה צבאית".

דוד פדידה מגיש:

ינקב

שוואקי

סבב מופעי קיץ בישראל!

אמכי
בת-ים

אורח
מיוחד < אליעד

כרטיסים אחרונים!

י"ז באב

11.8

בדיכת הסולטן
ירושלים

אורח
מיוחד < אמיר דדון

אזלו הכרטיסים!

ט"ז באב

10.8

אזלו הכרטיסים!

כ' באב

14.8

היכל התרבות
נתניה

כרטיסים אחרונים!

י"ח באב

12.8

רחבת עיריית
טבריה

אורח
מיוחד < חיים ישראל

אזלו הכרטיסים!

י"ג באב

7.8

אמכי
מגדל העמק

אורח
מיוחד < חשה כורסיה

אזלו הכרטיסים!

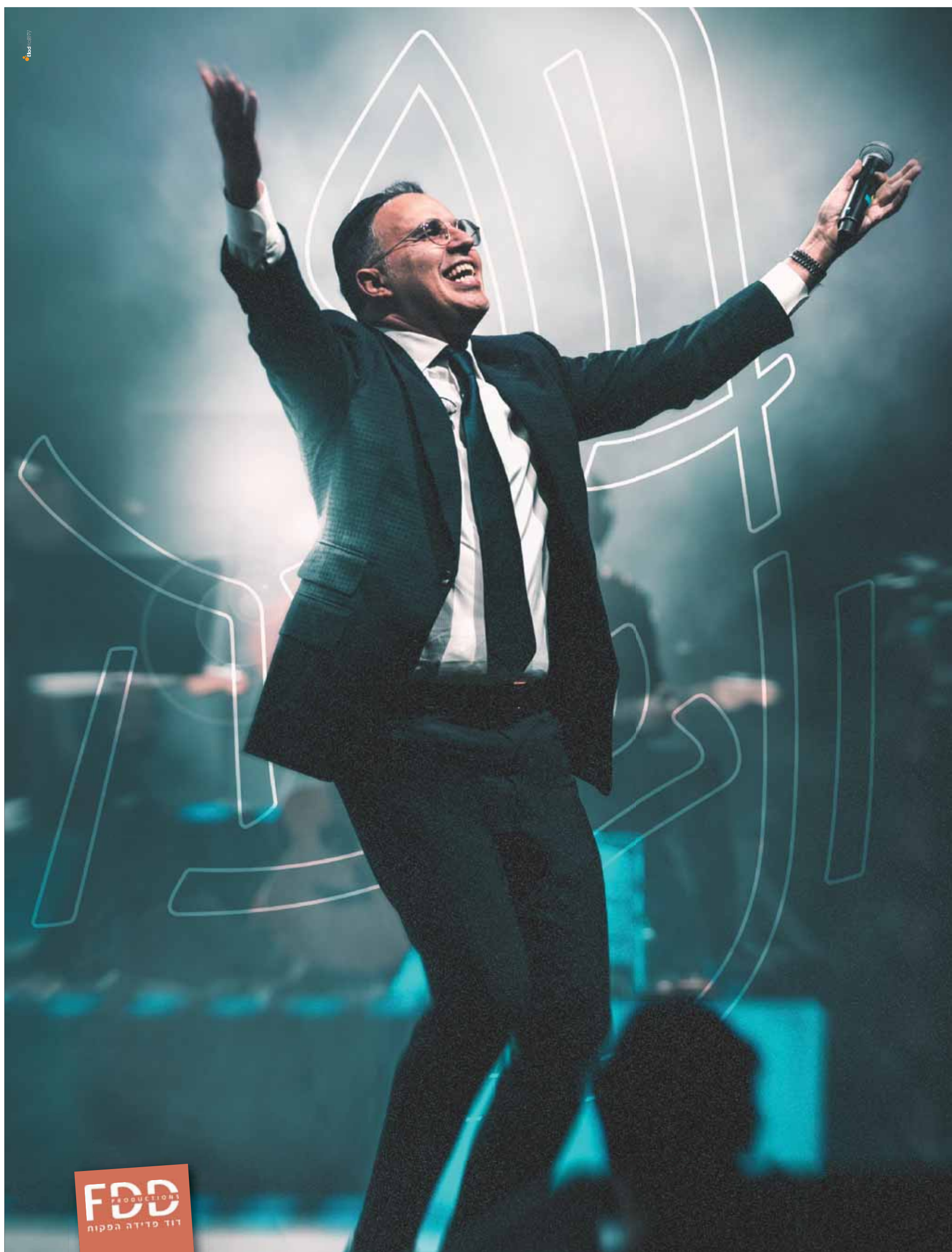
י"א באב

5.8

משכן
באר שבע

אורח
מיוחד < חיים ישראל

כרטיסים באתר טיקצ'אק

היה לי ברור שאני תלמיד ישיבת הסדר שהולך להיות חי"רניק. כמובן תכנתי לשרת בצבא כמטיב יכולתי, אבל בלי שום מחשבה על קריירה, בטח לא קורס טיס. פשוט רציתי לתרום ככל יכולתי בכל מקום שבו אהיה".

למרות שזה לא היה התכנון, פייראיון החליט לקפוץ על העגלה ולהתגייס לקורס טיס. "בגלל שלא ממש למדתי במדרשייה, מהר מאוד הייתי צריך להשלים חמש יחידות לימוד במתמטיקה, פיזיקה ואנגלית. הצמידו לי חונכת שלימדה אותי כמו מורה פרטי והעניקה לי את ההזדמנות. רק בדיעבד הבנתי שעמדתי בפני צומת וקיבלתי החלטה גורלית. הייתי בטוח שתכף ידיוח אותי מהקורס והאפיזודה הזאת תחלוף מהר מאוד, עד כדי כך שביקשתי מהחברים בגבעתי שישמרו לי מקום באוהל. אבל זה לא קרה, מסתבר שלקדוש ברוך הוא היו תוכניות אחרות בשבילי".

אחרי שנתיים סיים את קורס הטיס והוצב בטייסת פנטומים בתל נוף, שבמסגרתה מילא רצף של תפקידים בחיל האוויר במשך 35 שנה. בשנת 1988 התחתן עם רעייתו רוחל'ה, ובמהלך השנים הם הביאו לעולם חמישה ילדים - ארבעה בנים ובת. "במלחמה הבנים עשו יחד יותר מאלף ימי מילואים", הוא מציין בגאווה. כיום הוא מתגורר ברחובות, אך ב־17 שנות הנישואים הראשונות גרה המשפחה בשיכוני משפחות בבסיסי חיל האוויר. "זה היה מאוד לא טריוויאלי", הוא משתף. "לפעמים מצאנו את עצמנו שלוש משפחות דתיות בתוך סוג של קיבוץ עם אופי מאוד חילוני. במהלך אותן שנים עברנו 11 דירות. כמעט כל קיץ היינו

"טייסת F-15 שבה ססתי נרכשה על ידי ישראל בשנות ה־90 בין השאר בתכנון לכיוון איראן. כבר אז החלו להכין את המענה לאיום המתפתח. יש בצה"ל מערכות שלמות שהן כמו קרחון, רואים רק את הקצה שלהן. רק כשנחשפים למלוא העוצמה, מבינים שאלפי אנשים עוסקים בעניין הזה. מעטים רואים את כל חלקי הפאזל. צריך הרבה סיעתא דשמיא כדי לקבל את ההחלטה הנכונה בזמן הנכון"

צריכים לארוז את הבית ולעבור בעקבות מעבר תפקיד. בשביל לגלגל כך ילדים, שחלקם למדו אחר כך בישיבת מרכז הרב ואחר כך בישיבות הסדר, היה צריך סיעתא דשמיא ואת אשתי". במהלך השנים, על אף השירות הצבאי האינטנסיבי, עמד בקשר הדוק וייחודי עם הרב זאב קרוב וצ"ל מישיבת ההסדר בקרני שומרון. "לאורך השנים פיתחנו מערכת יחסים מיוחדת", הוא מספר. "כשגרנו בבסיסי חיל האוויר, פעם

בשבוע הוא היה נוסע בהתנדבות לשיכון משפחות שבו התגוררנו ומעביר שיעור באופן קבוע אצלנו בבית, במסירות נפש אדירה של רב לתלמיד. היו שנים שהייתי תת־אלוף בצבא ולא היה לי זמן רב. קבענו פגישה פעם בשבוע בתחנת דלק ביד בנימין, שם ישבנו בחנות נוחות ולמדנו במשך שעה, עד שהוא חלה. בשלב מסוים, תוך כדי לימוד, ראיתי כמה

פעמים שהוא לא מרגיש טוב, עד שהתגלתה המחלה שממנה נפטר". "הייתה בינינו מערכת יחסים שנתנה לי הרבה כוח. כדאי לכל בחור ונערה, לקראת הצבא או השירות הלאומי, לתפוס דמות אחת - עדיף מיישור מהסגל - וליצור איתה מערכת של אמן כך שתוכלו לקבל תשובה בכל שעה שתתקשרו אליה", הוא ממליץ. "בשלב מסוים בקורס טיס היה לי משבר והתאכזבתי מעצמי. כשיצאתי לרגילה, נסעתי אליו כדי לשוחח איתו והבנתי שהבעיה היא לא ביהדות, אלא ביהודי, בי. זה היה אחד המקרים שגרמו לכך שנפשי נקשרה בנפשו. הוא עזר לי להבין את עצמי טוב יותר ולשים את הדברים בפרופורציה הנכונה", הוא מתאר בהתרשנות.

למי מגלים הטייסים את הסודות

"היום אפשר לדבר קצת יותר בחופשיות על

דברים שפעם לא היה אפשר לדבר עליהם בכלל", הוא אומר בהתייחס לשירות הצבאי עתיר השנים שלו בחיל האוויר. "זכיתי לפקד על אחת מהיחידות שהיום יותר מוכרת, אך בעבר הייתה סודית ביותר: טייסת זיק - מל"טים תוקפים. בתחילת שנות האלפיים זה היה סוד מדינה, כלי שבמקור נועד ללחימה בשריון ויכול לעשות שמות בחטיבת טנקים שהוא מתייצב מעליה. האתגר היה לקחת כלי שמיועד ללחימה נגד רק"ם (רכב קרבי משוריין - י"א) לצורך לחימה בטרור. התאמת הכלי דרשה התאמה מבחינה טכנולוגית, הכשרה של הצוותים ופיתוח של תורת לחימה מותאמת. עשינו את ההתאמות מהר מאוד. הדרג המדיני היה צריך להכריע אם לקחת את הקלף המנצח הזה".

לדבריו, הזיק שינה בצורה דרמטית את שיטת הלחימה ואפילו את התדמית של ישראל בעולם, "במובן הזה שלפני שהתחלנו להשתמש בו, היחס בין מספר הנפגעים הבלתי מעורבים למספר המחבלים שנהרגו היה גבוה. קרוב ל־1:1 על כל מחבל נהרגו גם בלתי מעורבים, כי הנשק שהשתמשו בו לא הותאם לאופי הלחימה. בנוסף לכך גם יחס ההצלחות היה נמוך. זה עורר סערה גם בישראל פנימה, כי אנחנו חברה שבה חיי אדם הם בעלי משמעות. אם זה גורם לשיתוק, אנחנו בבעיה. אבל אם אפשר גם לפגוע באויב וגם להימנע מפגיעה בבאלה שלא מכריזים על עצמם כאויב כרגע - זה מאמץ שראוי שנעשה אותו. בזכות המעורר, בתוך זמן קצר הצלחנו להגיע מיחס של 1:1 ליחס של 1:27. זה מחזק את היכולת המבצעית ואת השקט הפנימי בחברה הישראלית, שהוא אחד המרכיבים של החוסן הלאומי שלנו. כך הצלחנו לסכל הרבה יותר מחבלים, כי לאחר שהצלחנו לבודד את המחבלים ולפגוע רק בהם, היכולת לקבל אישור לפעול הרבה יותר גבוהה".

פייראיון יוצא בתקיפות נגד האמירה שאי אפשר לנצח את הטרור. "חד־משמעית, אפשר לנצח את הטרור", הוא קובע. "צריך לדבוק במשימה וכל הזמן להתפתח ובמקביל לשמור על אמות המוסר הערכיות. צריך לנצח, זאת לא שאלה בכלל. אומנם יש קושי בשיח מורכב כזה, אבל לא היה שבוע שלא קיימנו בטייסת שיחה ערכית על העניין הזה. כולם מבינים את המשימה, בזכות מה שאנחנו עושים ובדרך הזאת - לא יתפוצצו אוטובוסים בתל אביב

"תכנון מדויק לאורך שנים מביא לתוצאות המוצלחות". מטוסי צה"ל יוצאים לתקיפה באיראן

צילום: דר"צ

או בשילה".

בשל הסודיות הגבוהה בחיל האוויר, מספר פייראיון, מפקד טייסת צריך לפתח את האמל"ח, להתאים את התו"ל וגם להיות הפסיכולוג של הטייסים בו זמנית. "אין שום ייעוץ בעניין הזה. לפעמים הקצב אינטנסיבי מאוד, לפעמים אין יום בלי שותפות מלאה של הטייסים במעגל האש, במיוחד כפי שראינו במערכה באיראן. כשיש מערכה גלויה לציבור כמו עכשיו, אז הטייס חווה הביתה וכולם יודעים ויכולים לעטוף אותו ולדבר איתו. אבל בתקופות של שגרה, אף אחד לא יודע כלום ואי אפשר לספר כלום. האנשים היחידים שאפשר לדבר איתם הם אנשים מתוך היחידה שחווים אותן חוויות כמון, רק שאתה המפקד שלהם ואחראי עליהם".

התקיפה של חיל האוויר באיראן הפתיעה את אזרחי ישראל באמצע הלילה, אך בשביל חיל האוויר היה זה הרגע שאליו התכוננו שנים רבות. "זה היה תהליך ארוך מאוד", מגלה פייראיון. "מדינת ישראל זיהתה את האיום הזה כבר בראשית שנות האלפיים. הכרתי את האיום הזה במסגרת התפקידים שלי במהלך השנים. למשל, טייסת F-15I שבה ססתי, שהובילה את המבצע באיראן, נרכשה על ידי ישראל בשנות ה־90 בין השאר בתכנון לכיוון איראן. כבר אז החלו להכין את המענה לאיום המתפתח. אחד הדברים שעם ישראל נחשף אליהם עכשיו הוא שיש בצה"ל מערכות שלמות שהן כמו קרחון, רואים רק את הקצה שלהן ולא את עיקר הקרחון שנמצא מתחת לפני המים. רק כשנחשפים למלוא העוצמה מבינים שאלפי אנשים עוסקים בעניין הזה, כל אחד מהזווית שלו. מעט מאוד אנשים רואים את כל חלקי הפאזל", הוא מבהיר, "צריך הרבה סיעתא דשמיא כדי לקבל את ההחלטה הנכונה בזמן הנכון". במהלך השירות בחיל האוויר לקח פייראיון חלק גם בהכנות לתקיפת הכור הגרעיני בסוריה ב־2007.

"לקחנו את ההזדמנות שהקדוש ברוך הוא נתן"

כבר חמש שנים שפייראיון נמצא מחוץ למערכת הצבאית, ולכן בורר את מילותיו בזהירות ומתבסס על הידע שצבר עד אז. "אם מדינת ישראל הייתה

מגדירה את עזה וחמאס כאויב מרכזי באיום הייחוס, אני בטוח שאותן נפלאות שראינו מול חיזבאללה או איראן, היינו רואים גם שם", הוא קובע. "כשג'ולאני נכנס וכבש את סוריה, מדינת ישראל מיד הורידה כל דבר שזו בסוריה. ההבנה הכללית בציבור הייתה שזה כדי שהאמל"ח לא ייפול לידיים של ג'ולאני וייקח לו שנים לבנות צבא חדש, וכך נייצר שקט בגזרה. מה שלא הובן אז הוא שבעצם כך נפתח הנתיב לאיראן. אני מניח שאלה שישבו בחדרי התכנון הבינו את ההזדמנות שהקדוש ברוך הוא נתן לנו ולקחו אותה. כך המטוסים יכלו לטוס בגובה רב, לצרוך פחות דלק ולקחת איתם יותר חימושים.

"גם האיראנים הבינו שטבעת האש שהם בנו סביבנו כדי לחנוק אותנו כבר לא מתפקדת. במקביל הם בנו נשק גרעיני, מערכת טילי קרקע-קרקע בסדר גודל של איום אחר לחלוטין. כבר אחרי מלחמת המפרץ החל פיתוח טיל החץ, כדי שהיום מדינת ישראל תוכל לנהל מערכה שבה היא שולטת בשמיים של איראן ומביאה כמה חימוש שהיא צריכה כדי להכריע את האיראנים. לוקח שנים לבנות מערכות כאלה וצריך הרבה סבלנות ועיקשות כדי להתמיד במטרה".

כבר שנים רבות נתניהו מדבר על ההיערכות לאיום האיראני. האמנתם שזה אכן יקרה, ועוד בצורה כל כך מוצלחת, בלי שמטוס אחד ייפול?

"היפוי בחיל האוויר הוא שהמרחק בין מה שהוא חושב שיהיה ובין מה שקורה בפועל - קטן מאוד. מאוד קיוויתי והאמנתי שנהיה מספיק טובים ומסורים לעם ישראל, וניתן לדרג המדיני כלים להאמין לנו. האמנתי שכשיגיע היום נצטרך הרבה גדלות נפש כדי לקבל את ההחלטה הנכונה. ההחלטה של נתניהו היא דרמטית, בגלל שהאיום היה דרמטי. במשך הרבה זמן בנינו את הכלים כדי שידע שזה אפשרי".

איך יודעים שהיעדים אכן הושגו?

"כשיוצאים למבצע מהסוג הזה, אחת משאלות המפתח היא איך נדע אם הצלחנו או לא. צריך להניח שלא יוצאים לדרך אם אנחנו לא יודעים שנצליח, זה חלק מובנה בתכנון. חזקה עלינו שאם מדינת ישראל יצאה למבצע שבו הצליחה לגרום למטה הכללי האיראני ומפקדת חיל האוויר שלו להתכנס בשעת לילה ולתקוף את כולו במכה אחת, וידעה לאתר שבעה מדענים בביתם ולחסל אותם - זה אומר שהיא נערכה מראש לשאלת ההצלחה. ההישג הגדול של ארצות הברית בתוך התקיפה אומר שיש מחויבות גם לשמור על הנכס של מטרת

התקיפה. כשכל העולם רואים את הקולות - היכולת שלהם לפתח גרעין חדש תהיה קשה עשרת מונים".

אתה משבח את חיל האוויר על תפקודו המצוין לאורך השנים, אז היכן הוא היה ב־7 באוקטובר?

"כמו שיש הרבה פעמים סייעתא דשמיא לטובה, לפעמים יש גם ליקוי מאורות לצד השני", הוא נאנח. "לחיל האוויר יש הרבה תכונות טובות, נבואה היא לא אחת מהן. אם הוא מתעורר לתוך חלום בלהות, לוקח לו זמן לבנות את התמונה. כשהוא רואה גדרות פרוצות, המון אנשים נכנסים ויוצאים, הוא לא יודע מי אלה. אין לו עם מי לדבר שיסביר לו שכל מה שהוא רואה בדרך למוצב ארו, לא משנה אם הוא מחבל במדים או בלי מדים - צריך להוריד אותו. גם לאנשים בשטח עצמו לקח הרבה זמן להבין את התמונה. האפקטיביות של חיל האוויר יכולה להיות מדויקת בתכנון מקדים, אבל בחלום הבלהות היא הרבה פחות טובה.

האם היה ניתן לפעול טוב יותר בתוך חוסר הוודאות? אני מניח שכן. ברור לי לגמרי שאין כוונת מכוון מאחורי זה, חוץ מאשר חוסר הבנת התמונה".

"צה"ל צריך להגן, לא לחנך"

לפני כשמונה שנים, עם סיום תפקידו בחיל האוויר, מונה לקצין חינוך ראשי. תפקיד שאותו מילא במשך שלוש שנים עד לשחרורו מצה"ל. עם כניסתו לתפקיד ערך סבב בחיל החינוך ושאל קצינות צעירות למה מחנכים חיילים. התשובות שקיבל היו "כדי שיהיו אזרחים טובים יותר". "כך הבנתי שהגעתי בדיוק בזמן הנכון למקום שצריך תיקון. אין תפקידו של הצבא לחנך את החיילים להיות אזרחים טובים יותר. זהו פועל גלווה, אך זאת איננה המטרה. היא גם פוגעת באמון העם", הוא קובע.

מה שקומם אותו במיוחד היה סלוגן שהוטבע בתחילת שנות האלפיים: "עם בונה צבא בונה עם". "זהו סלוגן מאוד לא בריא ואפילו מסוכן. החצי הראשון של המשפט הוא נכון, אבל זה ממש לא תפקידו של הצבא לבנות עם", הוא אומר בנחרצות. "תפקידו של הצבא הוא להגן על העם. כדי שיעשה זאת טוב, ומכיוון שמגיע אליו רוב העם, צריך ליצור

"במה דעתי כאיש חיל האוויר טובה יותר מדעתו של אחרון העם?! למה אנשים צריכים להתהדר בתפקידם? מה הקשר בין התפקיד הצבאי שלהם לעמדתם, זולת העובדה שהוא יהפוך למוקד לחץ על הדרג המדיני? לערבב את הצבא בתהליכים הפוליטיים - זה דבר שאסור שיקרה בצה"ל. הלשעברים הם אזרחים לכל דבר. מיום שפרשתי מצה"ל אני לא חותם את הדרגה שלי בשום מסמך רשמי. היא לא קשורה לתפקידי הנוכחי"

מכנים משותפים ערכיים. מסד הערכים נועד לצורך הצבא ולא כדי לחנך את העם".

בעקבות הסלוגן הבינו לא מעט גופים חיצוניים שברגע שיתערבו בחינוך הצבאי, יוכלו על ידי כך להשפיע על החברה הישראלית. "כשהגעתי לחיל החינוך, ביקשתי לערוך בדיקה כמה גופים חיצוניים מחנכים בשביל צה"ל, ששוכר את שירותיהם. מצאנו שהיו 93 גופים אזרחיים שעזרו לצבא לחנך. לא הבנתי. הרי המפקד הוא המחנך, למה הוא צריך 93 קב"ים כדי לחנך?"

"הדבר הראשון שעשיתי היה להוציא את כל הגופים האלה החוצה למשך חצי שנה. בחצי השנה הזאת שאלנו מה צה"ל צריך, ולמדנו שאחד הערכים שחסרים בו הוא ממלכתיות. לא רק צבא עם, אלא צבא עם ממלכתי, מחוץ לכל מחלוקת פוליטית. ההגדרה הייתה שבחייל החובה בצה"ל, אף גוף לא נוגע חוץ מהמפקד. אם צריך - נכשיר אותו. אם צריך להיעזר בו לצורך מסוים - צה"ל יזמין תוכנית לסיוע. בעיר דוד למשל, אני יודע לכוון מה מהערכים שמשרתים את המשימה אני רוצה לחזק דרכם. הקמנו יחידת בקרה ופיקוח, וכשמישהו מהגופים טעה, באופן מידי הוא הפסיק לקבל חיילים למשך כמה חודשים טובים, עד לתחקיר מעמיק".

במקביל הוא פעל להוסיף את ערך הממלכתיות לערכי צה"ל, ולנטרל אותו מכל שיח פוליטי. מבחינתו, בכירים במילואים שמתהדרים בדרגה הצבאית שלהם לטובת אינטרסים פוליטיים, פוגעים בערך הזה. "במה דעתי כאיש צוות אוויר בחיל האוויר טובה יותר מדעתו של אחרון העם?! הוא תוהה. "למה אנשים צריכים להתהדר בתפקידם? מה הקשר בין התפקיד הצבאי שלהם לעמדתם וזולת העובדה שהוא יהפוך למוקד לחץ על הדרג המדיני? לערבב את הצבא בתוך התהליכים הפוליטיים - זה דבר שאסור שיקרה בצה"ל. הלשעברים הם אזרחים לכל דבר ועניין. מיום שפרשתי מצה"ל אני לא חותם את הדרגה שלי בשום מסמך רשמי. היא לא קשורה לתפקיד הנוכחי שלי".

"יש שורדי שואה משני צידי המתרס"

בשלוש וחצי השנים האחרונות מכהן פייראיון

בתפקיד מנכ"ל י"ד ושם, המרכז העולמי לזיכרון השואה. שנים רבות ליוותה את הסורים במקום הסיסמה "לעולם לא עוד". לאחרונה נשמעה הטענה כי לעיתים רוח הדברים הופכת את הסיסמה ל"אנחנו לא נהיה כמוהם". "כתפיסה לאורך שנים ארוכות, י"ד ושם חוקר את הצד של היהודים בשואה ולא את הצד של הנאצים", הוא מבהיר. "אנחנו מוויאון של העם היהודי. במוויאון ההיסטורי יש פרק מצומצם שמתייחס לרוצחים המתועבים שפיתחו תורת גזע שלמה, שמהווה אנטייתזה ליהדות. זאת מלחמה תיאולוגית תפיסתית שלמה. י"ד ושם לא מוביל קו כזה".

"הרבה פעמים עולה מהתלמידים שאלה, שהיא כמובן שאלה לגיטימית, איך מדינה שהייתה סמל הנאורות באירופה, והובילה את התפיסה הליברלית הכי גבוהה עם ערכים של שוויון, צדק וחירות - הפכה את פניה בתוך זמן קצר", הוא מסביר. "זה הופך למשחק פוליטי, כשמיד אחרי השאלה מאצילים אותה על מדינת ישראל, מה שנקרא 'זיהוי תהליכים'. אני לא מזהה תהליכים כאלה, י"ד ושם לא אומר את הדברים האלה, להפך. בשלהי אוגוסט 2023 י"ד ושם הוביל את רוב מכונני השואה לחתום על מנשר שקורא לכל צדדי המחלוקת בישראל לא להשתמש בשום טרמינולוגיה של השואה. הזכרנו לכולם שיש שורדי שואה משני צידי המתרס, האם ייתכן שנכנה מישהו מהם בשם נאצי?! הוא מוודק. "זה לא עולה על הדעת. השואה היא סיפור של כל האומה היהודית".

מיתוס נוסף שמבקש פייראיון לפרק הוא האמירה שמדינת ישראל קמה בעקבות השואה. "מדינת ישראל לא קמה בזכות השואה, אלא על אף השואה. השמידו לנו שליש מהעם. כל עתודות הילדים התאדו. זה נס גדול. מצד שני, ברור שאי אפשר להבין את החברה בישראל ואת המנהיגות בישראל בלי להכיר את סיפור השואה. לא סתם אנחנו לא מוכנים שלאף אחד תהיה היכולת להשמיד אותנו. זה חוצה ממשלות ומגזרים. זה שבדרך אנשים שואלים שאלות, זה נפלא וחשוב. איך אדם מגיע למצב שהוא יורה מטווח אפס באישה וילד שלא עשו לו דבר, זאת שאלה מתבקשת. י"ד ושם עוסק ברובו באישה ובילד ובהתמודדות שלהם, לא ברוצח. זאת לא המסה העיקרית שלו".

עד תחילת המלחמה היו מגיעים לי"ד ושם כחצי מיליון תיירים מדי שנה. מאז פרוץ המלחמה, לפני יותר משנה וחצי, הם כמעט אינם. כדי למלא את החלל, לעת עתה הוסטה הפעילות לבתי הספר בישראל ולציבור הרחב. "בשנה האחרונה פתחנו חזיון אור־קולי לכל המשפחה שעוסק בקהילות היהודיות מחורבן בית שני עד השואה. צפו בו אלפי מבקרים מכל המגזרים. הסיפור הזה לא מסופר בשום מקום בישראל. בנוסף לכך חנכנו ארבע הצגות תיאטרון שמביאות סיפורים ייחודיים, כמו 'ונתנה תוקף' על החזן הרב נפתלי שטרן הי"ד, שהיה במחנה וולפסבורג ומכר את הלחם שלו בתמורה לגייר מלט, שעליו כתב מהזיכרון מחזור לראש השנה ויום כיפור. המחזון את הסיפור שלו, מתוך הבנה שעוד מעט כבר לא יהיו עדים חיים וצריך למצוא דרכים יצירתיות לספר את הסיפור".

"קוראים לכל צדדי המחלוקת בישראל לא להשתמש בשום טרמינולוגיה של השואה". י"ד ושם

בנינו אלוהים אחד

משכחות חטופים ומאות שורדי נובה ששומרים שבת לזכות החטופים, מכגשים של תלמידי מכינות חילונים עם אברכים חסידיים ופרויקט ענק של כ־20 אלף חברות של חילונים עם חרדים: הרבנית צילי שניידר, ילידת מאה שערים ואם ל־11, מנפצת את כל הסטריאוטיפים בין המגזרים באמצעות הארגון 'קשר יהודי' שהקימה, וקובעת שאחרי כל המחלוקות - יהודים מכל הגוונים מחוברים ליהדות ולאלוהים

הדס צורי // צילום: מאיר אליכור

"הפתרון לשאלת הגיוס יגיע רק בהידברות: תנו לצעירים האלה לדבר והם יביאו פתרון, לא עם עוינות ולחץ מלמעלה". צילי שניידר

ג

דלתי בחינוך חרדי מאוד, אבל באווירה של אחדות עם ישראל", פותחת הרבנית צילי שניידר, "תמיד ידענו שיש יהודים ויש גויים וזו הייתה ההפרדה היחידה בבית. אמא שלי לא הרשתה להזכיר את המילה חילוני וגם לא חרדי, חסיד, ליטאי, מזרחי, אשכנזי או דתי-לאומי. היא תמיד אמרה שהיא מכירה רק שני מושגים, יהודי ובן נח, ושכל היהודים הם מקשה אחת". הרבנית צילי שניידר, אם ל-11 ילדים, גדלה במאה שערים. היא בת למשפחה מכובדת וידועה מחסידות סלונים, מחלוצי יוצרי הקולנוע החרדי ויושבת ראש ארגון 'קשר יהודי', שעל פעילותו זכתה בפרס ירושלים לאחדות ישראל ב-2016. מה מביא רבנית מלב המיינסטרים החרדי ליצור קשרים עמוקים עם החברה החילונית בישראל, חניכי מכינות קדם-צבאיות, משפחות חטופים ושוורדי הנובה? התשובה פשוטה: קשר יהודי.

העיקר הוא האחוה

החינוך שקיבלה בבית הביא את הרבנית שניידר להבין לעומק את החשיבות של אהבת ישראל ואחדות העם. "אני זוכרת את הניצחון במלחמת ששת הימים. הייתי ילדה בת שש ויצאנו לרקוד ברחובות. אחד החיילים הרים אותי על הכתפיים, ואז בא יהודי צעיר והרים את החייל כשאני על כתפיו. הכול היה כל כך מאוחד וכל כך מחובר לנס שה' עשה לנו כשהחזרנו את ירושלים ואת הכותל! מי זכר אז מי שומר שבת ומי לא, מי הולך לצבא ומי לא? הייתה אווירת אחדות חזקה מאוד. לצערי, בחלוף השנים התרחקנו מהאחדות הזאת", היא נאנחת. "נתנו למציאות קשה מאוד להתחולל, וצמחו כאן שני עמים מנוכרים זה לזה ואפילו עוינים במידה מסוימת. העם לא רוצה את השנאה הזאת, זה קרה על ידי תקשורת וגורמים פוליטיים שמרוויחים מהפירוד. הם חרחרו מחלוקת שמאוד קל לעורר אותה, כי יש פה באמת קונפליקטים גדולים בין חרדים לחילונים".

סוגיית הגיוס לצה"ל היא לא סתם מחלוקת.

"הקונפליקט בעניין הצבא הוא קונפליקט ששני הצדדים צודקים בו. החילוני אומר 'לא יכול להיות שרק אני אסתכן בשבילך' והחרדים טוענים ש'לא יכול להיות שאני אלך לצבא ואשאר חרדי כמו שנכנסתי, ואי אפשר להשאיר צבא יהודי בלי לומדי תורה'. בשביל החרדי התורה וההלכה חשובות אפילו יותר מלגור בארץ ישראל, והחילוני צודק לגמרי כשהוא אומר 'אני כבר הולך לסבב חמישי של מילואים ואתה עוד יושב על אותו ספסל'. אבל הפתרון לא יגיע מבג"ץ או מחברי כנסת שוחרי כיסאות ואינטרסים. גם לא מהפגנות. הפתרון יגיע רק מהידברות. תנו לצעירים האלה לדבר זה עם זה והם יביאו פתרון, לא עם עוינות ולא עם לחץ מלמעלה. הקונפליקט הזה הוא מדמם מדי ואמיתי מדי בשביל שניתן לאינטרסנטים להתסיס אותו".

בפירוד הזה היא בחרה להילחם, ולאחר שנים רבות של עבודה כמורה ומחנכת החליטה להקים פרויקט למען אחדות עם ישראל. "העם הזה חייב להתאחד מחדש. ההבנה הזאת הגיעה לאחר שקלטתי שהעם עצמו לא עוין זה לזה. הכניסו לכולנו לראש סטיגמות וסטראוטיפים אבל עם ישראל אוהב זה את זה, אוהב את היהדות שלו, את אלוקים, את התורה והמצוות. אנשים מרגישים מחוברים לגמרי ליהדות שלהם. החלטתי להקים מיזם שאומר: בואו ננסה למקד את עצמנו במשותף, ביהדות, במורשת ובהיסטוריה המפוארת שלנו, כי יש לנו מכנה משותף רחב מאוד".

כך קם ונהיה הארגון שהיא הקימה

ועומדת בראשו, 'קשר יהודי', המשדך חברותות של חילונים וחרדים מותאמים לפי גיל, אזור מגורים

ותחומי התעניינות. הארגון הוקם לפני 13 שנה והצליח ליצור כבר יותר מ-20 אלף חברות פעילות. **האם המטרה של הפרויקט היא החזרה בתשובה?**

"לא, ומאוד חשוב להגיד את זה", היא מדגישה. "החברות מתבססות על קשר יהודי ועל כך שאנחנו אחים. גם אם אתה כועס על זה שהבן שלי לא משרת בצבא ואני כועס על זה שאתה מחלל שבת בפרהסיא, שנינו מסכימים שאנחנו אחים שאוהבים ומכבדים זה את זה. אין לנו שום מטרה לשנות זה לזה את החיים, אלא לשנות את התפיסה זה כלפי זה".

אז החיבור נוצר על בסיס לימוד משותף?

"החיבור הוא לאו דווקא דרך לימוד", היא אומרת. "הדבר העיקרי הוא הקשר והאחוזה. כשאני מציגה את הפרויקט לחילוני ולחרדי אני תמיד אומרת 'תצטרף למיזם רק אם אתה מסוגל להכיל אותו כאח, בלי הסתייגויות. להתקרב אליו, להשתתף איתו בחוויות האוטנטיות שלו'. אנחנו מתעסקים במכנה המשותף החזק שלנו - היהדות שלנו, וזה הציר שעליו מונח הקשר. אם רוצים ללמוד תורה זה מצוין, ואם רוצים לשוחח על היסטוריה יהודית, על מורשת או על מלחמת ההישרדות שלנו מול אויבנו זה גם טוב".

המיזם מעודד את החברות להעמיק בסוגיות שונות מהוויות היהודית שלהן, כמו איך רואה היהדות את מעמד האישה, לאומיות, מלחמה ונושאים אקטואליים אחרים. "רוב החברות עוסקות באקטואליה ממבט יהודי, וההדגשה היא ששנינו יהודים באותה מידה ושהתורה שייכת לשנינו. הקשר האישי מהווה גשר נפלא בין עולמות שלא נפגשים כמעט במרחב הציבורי והחברתי בישראל".

גל הצטרפות בעקבות הטבח

פרויקט נוסף של 'קשר יהודי' מתקיים עם מכינות קדם-צבאיות, כאשר קהילה חרדית שגרה בסמוך למכינה קדם-צבאית מקיימת פגישות חברותא עם חניכי המכינה. **לא נתקלת בהתנגדות של ראשי מכינות ליוזמה הזאת?**

"זו שאלה מצוינת", היא מחייכת. "גם אני לא חשבת שזה יתקבל. הרי המכינות מכשירות את הצעירים לצבא, הם נותנים עוד שנה למדינה ולרוב גם מתחייבים לשירות קבע, אז למה שירצו להכיר חרדים שיושבים ולומדים תורה? אבל לשמחתי גיליתי שאצל ראשי המכינות והתלמידים יש ליברליות ופתיחות. הם רוצים להכיר אותנו, כי אפילו כדי להתווכח ולחלוק צריך לדעת במה אנחנו מאמינים".

לכל מפגש עם צעירי המכינות ניתן נושא, והנוכחים מתחלקים לחברות ולומדים על הנושא הנבחר, כמו למשל בחירה חופשית. "השנה 'קשר יהודי' מקיים מפגשים עם 1,800 חניכי מכינות", אומרת שניידר. "בכל מסיבת סיום אני רואה איך נוצרות חברויות מרגשות ויש לי דמעות בעיניים: חסידים עם מכנסיים בתוך הגרביים וכל השמונה בגדים ונערים צעירים מקסימים, יפי נפש, שהולכים למסור את נפשם למען המדינה. הצד החילוני מעיד כי למד להכיר את החברה החרדית ואת החשיבות שהם נותנים ללימוד התורה, והצד החרדי מעיד שנחשף לערכים ולמוסר של הצעירים הללו, למוכנות שלהם למסור את הנפש כדי להגן על העם".

היא מעידה שהרבה מהחברות שומרות על קשר גם לאחר שהמיזם מסתיים. "זה מוכיח שעם ישראל אוהב זה את זה, וכמה חסרה ההיכרות הבסיסית. אם ל-50 אחוזים או אפילו 30 אחוזים מכל מחזור גיוס יהיה חברותא מהמגזר החרדי ויווצר ביניהם קשר אמיתי, מפלס השנאה ירד באופן משמעותי".

יש מטען אמוציונלי בקשר בין חרדים לחילונים.

האם חששת שזה ישפיע?

"היו לי הרבה

חששות", היא

מודה. "חששתי

למשל שבחברה

החרדית יגידו:

מה פתאום

להיפתח? זה

עלול לקלקל

את הילדים

שלנו שישמעו

דעות פסולות".

לכן חשוב לה להדגיש שכל התהליכים שהיא מובילה בארגון מלווים בדעת תורה: "כל גדולי ישראל איתי. הרב אלישיב זצ"ל הקים איתי ביחד את הפרויקט המדהים הזה. אחרי פטירתו התייעצנו עם הרב שטיינמן, קיבלתי הרבה הנחיות ותמיד לקחתי ברצינות את הדברים וראיתי ברכה". היא כמובן מקפידה על הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים: "בכל פעילות במכינה יש קבוצת בנים וקבוצת בנות ולומדים בנפרד. זה עולה לי כפול כי אני מפעילה שתי קבוצות, אבל בלי הפרדה מוחלטת החרדים לא יבואו. אני גאה ב'קשר יהודי' שלא זו מההלכה ומתפעלת מראשי המכינות שמבינים את זה לחלוטין".

לפני 7 באוקטובר הריב הפנימי הגיע לשיא בפיצוץ של תפילות יום כיפור בתל אביב. זה ריפה את ידיך?

"כן. אמרתי לעצמי ש-20 אלף חברות הן טיפה בים, ושמואל אש המחלוקת הזאת אין לנו כמעט משמעות. יחד עם זאת, 7 באוקטובר נתן לי מבט חדש והבנתי שהתרופה היחידה של העם היא להכיר ולהתחבר. את החמאס לא מעניין אם הם הורגים דתיים או חילונים, ואם היינו מאוחדים ומלוכדים אולי הטבח היה נמנע. כשיש בינינו אחדות ואהבה למרות השוני, אז האויבים לא יכולים עלינו".

היא סבורה שהשנאה בתוך העם הביאה את האסון: "לפני 7 באוקטובר ראיתי הרבה מחלוקות שמאוד הדאגו אותי. אני יודעת ש'לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל', ושהקדוש ברוך הוא לא מחפש את העבירות שלנו. אבל כשהשנאה כל כך גדולה ומופגנת הוא לא שותק. היו דברים שראיתי ותהיתי, איך אלוקים יבליג

על זה? גם בתוך הציבור החרדי היו מחלוקות לא פשוטות ומבחינתי, אם אני מאמינה באלוקים אז אני מאמינה שהוא יגיב. והוא הגיב. אלה לא היו סתם מחלוקות אלא רדיפות, עוינות ומלחמות, ובשבילי זה היה גם זמן של חשבון נפש: האם אנחנו ב'קשר יהודי' ניסינו ליצור מציאות חדשה ונכשלנו, או שבעצם נוצרנו בשביל ה-7 באוקטובר? כי אחרי הטבח אנשים חיפשו קשר זה עם זה. התחלנו לקבל גלים של פניות מחרדים וחילונים שרוצים להצטרף ל'קשר יהודי' ולהתחבר עם זה".

חוטפים מצוות לזכות החטופים

לאחר הטבח היא החליטה להגביר את הפעילות בתוך החברה הישראלית, ויחד עם חברתה הרבנית יפה דרעי הגיעה לבקר בכיכר החטופים. "יפה ואני הגענו לשם, וניסינו להתחבא זו מאחורי זו, כי חישנו איך יקבלו אותנו, אבל קיבלו אותנו בהמון אהבה ושמחה".

כאשר משפחות החטופים שפגשה דיברו על עסקאות ועל חילוף החטופים, היא שאלה: "מי יביא אותם, ביידן? ביבי? מי מסוגל לעשות את זה?". "כולם ענו בכנות שרק ה' יוכל להביא את הילדים הביתה, אז הצענו להם לפנות אליו ולעבוד במישור שלו: לשמור שבת כהלכתה לזכות החטופים, וכמעט כולם הסכימו. כשהבנתי שהם רציניים, פניתי לתורמים חרדים וארגנתי לכולנו שבת במלון כדי שיהיה לכולם קל ונוח לשמור את השבת כראוי וביחד". לשבת הראשונה היא בחרה את המלון הכי יוקרתי בירושלים, וולדורף אסטוריה. "רציתי לפנק אותם בתוך הצער האיום שהם נתונים בו".

"בכל מסיבת סיום אני רואה איך נוצרות חברויות מרגשות ויש לי דמעות בעיניים: חסידים עם מכנסיים בתוך הגרביים וכל השמונה בגדים ונערים צעירים מקסימים, יפי נפש, שהולכים למסור את נפשם למען המדינה. הצד החילוני מעיד כי למד להכיר את החברה החרדית ואת החשיבות שהם נותנים ללימוד התורה, והצד החרדי מעיד שנחשף לערכים ולמוסר של הצעירים הללו, למוכנות שלהם למסור את הנפש כדי להגן על העם"

צילום: דוד וויל

לא טענו נגדך שאת מנסה לנצל את המשבר שלהם כדי להחזיר אותם בתשובה?

"אין דבר כזה בעיניי. אי אפשר להחזיר מישהו בתשובה. אנשים לא מטומטמים. להגיד שאפשר להחזיר אותם בתשובה זה לולזל באינטליגנציה שלהם. אני באה להכיר להם אמת, כי מבחינתי יש אמת של העם היהודי וראוי שכולם יכירו אותה. זה לא שאם מישהו יחזור בתשובה אני אבכה על זה", היא מוסיפה בחיך, "אבל זו לא המטרה שלנו. אנחנו רוצים שהם יכירו את שמירת התורה והמצוות, ובאותה מידה אני נותנת לחרדים להכיר את החיים החילוניים, בלי שום חשש".

בעקבות השבת הראשונה נוצרו קשרים הדוקים בין פעילי 'קשר יהודי' למשפחות חטופים. "אנחנו משפחת 'קשר יהודי'. עשינו להם עשרות אירועים. כמו כן עשינו מאמץ גדול לחבר את הציבור החרדי לחטופים. כיום בכל בית חרדי רשימת החטופים נמצאת על המקרר וכולם מתפללים להשבתם".

מהחיבור הזה נוצרו חברויות אמיצות. לרבנית

"הככנו למשפחה אחת". שניידר עם אימהות החטופים

שניידר עצמה יש חברת נפש - ענת אנגרסט, אימו של מתן החטוף בעזה. "פגשתי אותה באוהל המשפחות בירושלים ומיד היה לנו חיבור", היא אומרת. "היא באה אליי לשבתות, אני נוסעת אליה להפרשות חלה, היינו ביחד במסע של פגישות בניו יורק ובוושינגטון. אנחנו מבלות הרבה ביחד ובעיקר משוחחות בשעות הקטנות של הלילה. היא כותבת לי 'צילי, באיזה מצב את?' או שאני כותבת לה 'ענת, את ערה?' ואז מתחיל מרוץ של טלפונים עד שבסוף היא אומרת לי 'טוב צילי, עד שאני לא אגיד

די בלחץ. הגיעו חבר'ה מלאים קעקועים ופירסינג שנראים רחוקים משמירת מצוות, אבל כולם באו בהחלטה לשמור שבת כהלכתה". אחרי חודש ערך הארגון עוד שבת לשורדי הנובה, ואליה הגיעו כ-150 איש. "יש לכולם סיפורים בלתי נתפסים. רבים מספרים שהם ראו את אלוקים בעיניים. כולם בירכו 'הגומל' ורבים הצטרפו לחברותות", מעידה שניידר. לשבת השלישית הגיעו כבר כ-300 שורדי נובה.

איך הם מתמודדים עם הניתוק מהטלפון, מההימיוס?

"מה שכל כך מיוחד בשמירת השבת של שורדי הנובה הוא העובדה שהמסיבה הזאת התקיימה בשבת ובשמחת תורה, שזו מעין התרסה נגד אלוקים. העובדה שדווקא האנשים האלה שומרים שבת לטובת החטופים היא מעשה הרואי מצידם. אמרתי להם את הדברים הללו בדמעות, והוספתי שאני לא זכיתי למסור את הנפש על השבת כי גדלתי לתוך זה, אבל אתם מסרתם את הנפש, ולכן השבת שלכם שווה יותר מ-40 שבתות שאני שומרת"

לך "אין עוד מלבדו" את לא תיתני לי לישון, אז בואי נגיד כבר עכשיו "אין עוד מלבדו"". הקשר עם המשפחות חוצה מגזרים ודעות פוליטיות. "הם יהודים שאוהבים את עם ישראל ומוכנים למסור את הנפש למענו. למשל, חברתי ענת אומרת שהיא לא מסכימה בשום פנים ואופן לשום פעולת חילוץ, כי היא לא מוכנה שאפילו חייל אחד ימשיך להסתכן בשביל הבן שלה. אלה מילים של עוצמה וגבורה יהודית". בין משפחות החטופים שמקיימות קשר הדוק עם הארגון נמצאות משפחותיהם של עומר שם טוב, קית' סגל, אגם ברגר ועוד. עומר שם טוב חזר הביתה בדיוק שנה לאחר שאימו החלה לשמור שבת עם ארגון 'קשר יהודי'.

"כולם ראו את ה' בעיניים"

שניידר לא שוקטת על שמריה. "אני לא מבזבזת זמן על שינה", היא מספרת. "בימים כאלה גורליים לעם ישראל אין לי זמן לישון". לפעמים התורמים שלה הם אלה שמדברנים אותה לפתוח בפרויקטים נוספים. כך היה גם עם החיבור לשורדי מסיבת הנובה. "ישבתי עם יהודי בניו יורק וסיפרתי לו שמשפחות החטופים התחילו לשמור שבת לזכות הילדים שלהם ולשחרורם. הוא שאל אם יש לי עוד רעיון לשמירת שבת גדולה שיכולה לעזור לחטופים. חשבתי רגע ואמרתי: 'כן, אפשר לקרוא לשורדי הנובה ולהציע להם לשמור שבת לזכות החטופים'. הוא מיד הסכים לתרום את השבת הזאת".

כך קם לו מיזם 'מהנובה לירושלים'. "את השבת הראשונה לשורדי הנובה עשינו במלון מצודת דוד", היא משחזרת. "פרסמנו בכל הרשתות שאנחנו מארגנים שבת של 'מהנובה לירושלים' ושאלנו מי רוצה לבוא לשמור שבת כהלכתה לזכות החטופים".

לשבת הראשונה הגיעו כמאה שורדי נובה. "לא ידענו איך יהיה ולקראת מה אנחנו הולכים והיינו

היריות הוא ברח מהמסיבה ברכב עם שני חברים. הם נסעו וירו עליהם מכל הכיוונים. הנהג נהרג והוא, שישב ליד הנהג, לחץ עם היד על דוושת הגז תוך כדי שהוא מתכופף כדי שלא יירו בו. הרכב התהפך והוא והחבר שמאחור, אסף, נכנסו לתעלה והסתתרו. הם שמעו המון יריות וגם את החטיפה של מיה שם. אסף נפצע ואיבד המון דם, ואורי כל הזמן ביקש ממנו לשמור על הכרה כי הוא הרגיש שהוא מאבד אותו".

שניהם שכבו שעות בתעלה, וכשאורי התקשר למשטרה הם ביקשו ממנו להפסיק להתקשר כי אין להם איך לעזור לו. "יש לאורי ילד פעוט והוא אמר לעצמו שהוא חייב לחזור אליו. הוא פנה לה' ואמר לו: 'אם אתה מציל אותי ומחזיר אותי לילד שלי, אני אשמור שלוש שבתות ואניח תפילין'. כל הזמן הזה אסף המשיך לדמם

יכול לעשן! אבל הוא אמר לי: 'אני לא רוקד בגלל העישון, אלא בגלל שהצלחתי לשמור את כל השבת! אני מאושר שהצלחתי! אלוקים, שבת אחת נתתי לך. אני לא יודע אם אצליח עוד פעם'. אבל בשבת השנייה שעשינו הוא ביקש לבוא שוב. אני מאשרת לכל אחד להשתתף בשבת אחת בלבד בגלל העלויות, אבל הוא אמר לי 'צילי, אם תאשרי לי לבוא אני אעשה לך הפתעה'. אמרתי לו 'טוב, תבוא'. לקראת כניסת השבת הגיעה ההפתעה: אסף הצטרף לשבת". כיום אורי שומר שבת וגם אסף מתקרב למסורת.

בשבת הראשונה עם שורדי הנובה השתתפו גם משפחות חטופים. "שלומי ברגר, אבא של אגם, אמר להם: 'לדי הנובה, אני כל כך אוהב אתכם! אתם מוכנים להקריב את השבת שלכם לזכות החטופים. אני לא יכול להחזיר לכם, הקדוש ברוך הוא ירפא אתכם בגוף ובנפש ויחזיר לכם את

מספר המשתתפים עלה משבת לשבת. משתתפי השבת של שורדי הנובה

ושניהם הבינו שהוא עומד למות. אורי ביקש ממנו להגיד "שמע ישראל" לפני המוות, אבל הוא סירב: "גדלתי בקיבוץ, לא חייתי ולא חונכתי לזה ואני לא רוצה למות ככה". האזור שרץ מחבלים והם העמידו פני מתים, ושמעו יריות קרובות לקרקע כאשר המחבלים עשו וידוא הריגה בחלק מהאנשים, אבל בנס דילגו עליהם.

אחרי שעות נשמעו קולות בעברית והם הבינו שצה"ל הגיע. "אורי קרא לחיילים שהתקרבו, אבל בגלל שהוא בעל עור כהה ויש לו זקן הם חשדו שהוא מחבל ולא הסכימו להתקרב אליו. החיילים כיוונו אליו נשק ואמרו לו 'תגיד את האלף ב'י'". הוא ניסה, אבל מכל מה שעבר עליו הוא לא הצליח. רגע לפני שהם ירו בו הוא אמר 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד' והחיילים הורידו את הנשק".

אורי ואסף ניצלו מהטבח ואורי הגיע לשבת הראשונה עם 'קשר יהודי'. "כל השבת הוא פשוט טיפס על הקירות", אומרת שניידר. "הוא אמר לי: 'אני מעשן 24/7! מתי זה כבר נגמר?' כשיצאה השבת אמרתי לו 'עכשיו אתה יכול ללכת לעשן', והוא שאל 'את בטוחה?' זה ייחשב לי ששמרתי שבת אם עוד לא עשו הבדלה?'. הסברתי לו שהוא יכול להגיד 'ברוך המבדיל בין קודש לחול' ולעשן, והוא פצח בריקוד. אמרתי לו 'מה אתה עושה? לך תעשן במקום לרקוד בגלל שאתה

כל מה שאיבדתם, כי אתם עכשיו מוסרים את הנפש'. סיון רהב-מאיר, שהשתתפה בשבת הזאת, אמרה: 'את מה שקורה פה עכשיו לא תראו מחר בכותרות של העיתונות והחדשות, אבל תדעו לכם שזאת הכותרת הראשית בשמיים היום'. "מה שכל כך מיוחד בשמירת השבת של שורדי הנובה הוא העובדה שהמסיבה הזאת התקיימה בשבת ובשמחת תורה, שזו מעין התרסה נגד אלוקים. העובדה שדווקא האנשים האלה שומרים שבת לטובת החטופים היא מעשה הרואי מצידם. אמרתי להם את הדברים הללו בדמעות, והוספתי שאני לא זכיתי למסור את הנפש על השבת כי גדלתי לתוך זה וזה מובן לי מאליו. שבת בשבילי היא הדבר הכי מתוק והכי נעים והכי מפנק בעולם, אבל אתם מסרתם את הנפש ולכן השבת שלכם שווה יותר מ-40 שבתות שאני שומרת".

את מדברת על הניסים שקרו ב-7.10, אבל מדובר בטראומה לאומית נוראה.

"ה' היה צריך לעשות לנו אירוע מטלטל כדי שנאמין בו, כדי שנהיה ראויים לקבל את המשיח ואת בית המקדש. הוא היה חייב לעורר אותנו. אני יודעת את זה משורדי הנובה. כולם אומרים שהם ראו את ה' בעיניים והם מאמינים בקדוש ברוך הוא ומרגישים שהוא הציל אותם כי יש לכל אחד מהם שליחות בעולם. עם זה אי אפשר להתווכח". ●

צילום: מאיר אליפור

תמיר דורטל

38

נשוי לרותי ואב לארבעה

תושב ירושלים

מרצה ובעל הפודקאסט "על המשמעות"

ומכירים בזכות שלנו על הארץ". במשך שמונה שנים עסק בהוראה.

מרצה // במקביל הוא מרצה לכלכלה, פילוסופיה פוליטית ומדיניות ציבורית במכונים ובמכינות דתיות וחילוניות ברחבי הארץ. "הנוער שלנו, הדתי והחילוני, פנה ימינה בסוגיה הפלשתينية. יש ניגוד גדול בין מה שמשודר באולפנים ובין מה שאני נתקל בו בשטח. ולכן הפודקאסט שלי כל כך מצליח, כי אנשים צמאים לתוכן מהפריזמה הזאת".

הפודקאסט // לפני שש שנים ייסד את "על המשמעות", פודקאסט שעוסק ברעיונות ובהוגים שמעצבים את פני החברה הישראלית מנקודת מבט ימנית־שמרנית. "זה התחיל די במקרה. אחרי כמה הרצאות שלי אנשים נשארו לדבר ונורא התעניינו ושאלו. אמרתי לעצמי: אולי אם אקליט ראיונות על התכנים הללו אנשים יקשיבו וילמדו, וצדקתי. הלכתי לאנשים שאני מעריך כמו שמחה רוטמן, הרב אורי שרקי, משה פייגלין ועוד רבים וטובים, והקלטתי במכשיר הקלטה קטן. לשמחתי זה תפס כמו אש בשדה קוצים".

המשמעות // "הרבה מדברים על דור הטיקטוק ועל שטחיות, אבל מסתבר שזה ממש לא ככה. אנשים מחפשים עומק. נמאס להם מכותרות שקריות, הם מבקשים אמת. המטרה בפודקאסט היא לבנות תפיסת עולם עם עמוד שדרה, שנותנת תשובה עדכנית לנושאים הנוגעים והמהותיים שמעסיקים את החברה הישראלית. לפשט רעיונות מורכבים בשיח אינטליגנטי, כזה שמתיימר להציג אלטרנטיבה לתקשורת המיינסטרימית, וזה עושה שינוי בענק".

מיליוני האזנות // כיום הפודקאסט כולל יותר מ־700 פרקים העוסקים בנושאים מגוונים, ובהם היסטוריה, פילוסופיה, זהות,

דתי-לאומי // "לאורך השנים הכרתי במכינה ובצבא אנשים מהציונות הדתית ומאוד הערכתי אותם מהרבה בחינות. ראיתי אנשי אמת עם מידות, ציבור ערכי ואידאולוגי שמקריב ונותן מעצמו לכלל, ואמרתי שזה הציבור שאני רוצה להשתייך אליו. הדבר הכי חזק שהרגשתי זה רצון להתחתן עם בחורה דתייה, כדי שהילדים שלי יגדלו בחינוך שבו החבר'ה האלה גדלו. רציתי שישגדלו עם ה' בבית, שיהיה מותר ואסור, אמת ושקר. לא רציתי שהם יגדלו בריק".

החצי השני // בגיל 30 נישא לרותי, דתייה מבית, מהנדסת בוגרת הטכניון וכיום עובדת ברפאל. "האישה הכי חכמה, יפה ומדויקת שזכיתי להכיר. כל מה שלמדתי מהספרים היא כבר הכירה מהבית".

הנחת // ארבעה. אברהם בן שבע, תכלת בת שש, אליה בן שלוש, וברית בת שנה. "אחריות מאוד גדולה לגדל אותם בריאים בנפשם ושיגדלו להיות אנשים חזקים שיוכלו להתמודד עם כל אתגר".

משפטים // בוגר לימודי משפטים באוניברסיטה העברית בירושלים. "הלכתי ללמוד משפטים אחרי שקראתי מאמר בכתב העת 'תכלת' על הדיקטטורה השיפוטית של השופט אהרן ברק. אמרתי: אם הם שולטים - בוא נבין איך המערכת עובדת. ולא אלך ללמוד באיזו מכללה, אלא בעברית, איפה שאהרן ברק וחבריו למדו. כבר בשבוע הראשון גיליתי שהכול עורבא פרח. ראיתי שההנמקות שלהם בפסקי הדין הן נטו ערכיות ולא משפטיות. והייתי סטודנט מצטיין, קיבלתי יותר מ־90 בכל הקורסים, כך שאי אפשר לטעון עליי שלא הבנתי".

מורה // בתום לימודי המשפטים עבר לעסוק בהוראה. "החינוך הוא תחום שתמיד אהבתי. הייתי מורה בתיכון ממלכתי בפסגת זאב. לימדתי היסטוריה, תנ"ך ואזרחות, וגיליתי כמה הנוער שלנו ימני בהשקפותיו, וזה עוד לפני ה־7 באוקטובר. משמח לראות שהם לא מוכנים לתירוצים ופשרות

מהמתונים. מאותו רגע הפכתי איש ימין".

ימין על מלא // "הפלשתנים מהמשלחת נתנו לי סטירת לחי מצלצלת, והבנתי שאין תוחלת להסכם מדיני. עד אז האשמתי את המתנחלים שהורסים את הדרך לשלום, אבל גיליתי שהפלשתנים בעצמם לא רוצים שלום. מאז הבנתי שאני ימני. התחלתי להיחשף באינטרנט לסרטונים של הרב מאיר כהנא, משה פייגלין ואנשי הגות ימנים".

צבא // "התגייסתי לקורס טיס, שהיה המשך ישיר לאלטיזם שממנו באתי, אבל אחרי חודשיים הודחתי מהקורס ועברתי לשריון". אחרי הצבא הלך להדריך במכינה קדם־צבאית במעיין ברוך בצפון הארץ. "זו הייתה שנה פסטורלית בגליל העליון, שם, כשאני רחוק מהכול, נזכרתי בכל השאלות הקיומיות שהיו לי, החלטתי שהגיע הזמן לקבל עליהן תשובות והתחלתי במסע חיפוש ולימוד".

חוזר // "השתתפתי במסיבת שחרור של חבר דתי והכרתי שם את אחותו, מבית דתי-לאומי. בדייט הראשון היא אומרת לי: זה לא ילך בינינו מבחינה דתית, כי אתה מדבר נורא יפה אבל מה עם המעשים? שם החלטתי שאחרי המעשים נמשכים הלבבות. קיבלתי על עצמי באותו רגע שבת, כשרות ותפילה. חשבתי שניקה את הבסיס ונראה לאן זה ילך, קודם נעשה ואז נשמע. באותו יום גם הנחתי כיפה על הראש".

מכון מאיר // "הנחתי תפילין בגיל 24 והתרגשתי, התמלאתי צמרמורת. אחרי חצי שנה נפרדתי מהחברה, וזו הייתה פרשת דרכים מבחינתי. הבנתי שאני צריך להחליט: או ללכת ליישיבה כמו שהיא המליצה לי או שאני מוריד את הכיפה. הלכתי למכון מאיר לחודשיים, שם קיבלתי את ההמלצה ללמוד הלכה ולמדתי ברצינות משנה ברורה ופניני הלכה. ברגע שידעתי מה אני צריך לעשות זה נתן לי המון ביטחון".

התחלה // לפני 38 שנים, הבכור מתוך שניים. "גרנו בתל אביב, ברחוב של אריק איינשטיין. כשהייתי תינוק עברנו לנווה מונוסון, יישוב אליטיסטי ליד יהוד. אבל תל אביב תמיד הייתה בשבילי העיר הגדולה".

אבא // זאב (67), במקצועו רואה חשבון. "פתח אותי לעולם הכלכלה. יש בו יכולת לעזור במקצוע שלו לכל דורש בהתנדבות מלאה. יליד הארץ, דור שני לשואה. משתכנע מכל טיעוני הימין אבל לא מוכן להחליף צד פוליטי".

אמא // עירית, מרצה ויועצת ארגונית. "אישה של אנשים. לימדה אותי על זימות ציבורית. כל החיים היא מייצעת ודואגת לתרבות ארגונית בריאה וטובה, וזה גם מה שהיא עושה בבית. הבית שלה תמיד פתוח לכולם, כביתו של אברהם אבינו".

אין קיפוח // "אמא שלי באה מבית מרוקאי אבל אף פעם לא שמענו בבית על קיפוח. מבחינתנו אנחנו ישראל הראשונה, אפילו שאנחנו מרוקאים. המסר היה: לא מעניין בכלל המוצא, הכול תלוי בך ובמה שתעשה בחייך. תלמד, תהיה חרוץ ותצליח".

חילוני // גדל בבית חילוני. "היינו מסורתיים אבל ממש בקטנה. עושים קידוש, הולכים בחגים לבית הכנסת אבל אחר כך רואים טלוויזיה או נוסעים לים. המסורת הייתה יותר פולקלור יהודי. בית שמזוהה אידאולוגית עם מפלגות העבודה ומרצ. משפחה מפא"ניקית שורשית".

רצה רבין // כשראש הממשלה יצחק רבין נרצח, הוא היה תלמיד כיתה ב'. "זה היה צער גדול. הרגשתי כאילו מדובר בסבא שלי. התחושה הייתה ש'הם' רצחו לנו את ראש הממשלה. באותו בוקר אני זוכר שהאשמנו ברצח את הילד היחיד בכיתה שידענו שההורים שלו מצביעים לליכוד". כנער היה חבר בנוער מפלגת שינוי של טומי לפיד והחזיק בדעות שמאל קיצוניות.

בר מצווה // "כשהתחלתי ללמוד את הפרשה לבר מצווה, לקחתי את זה נורא ברצינות וניסיתי להבין לראשונה מה זה אומר יהדות. למדתי לקרוא בתורה עם מורה פרטי שההורים הצמידו לי, והוא גם לימד אותי פרקי אבות. שאלתי את עצמי למה אנחנו לא מתייחסים ברצינות ליהדות ומתעלמים מדברים רבים שכתובים שם. לא הבנתי למה אנחנו על הגדר. חיפשתי אמת. באותה תקופה אמרתי להורים שלי שאני רוצה שהבית יהיה כשר, והם זרמו איתי".

למכינה // למד במכינת עין פרת. "בשנים ההן היה פחות מקובל ללכת למכינה, ומסביב אמרו לי 'למה אתה מבזבז שנה?' ו'למה אתה צריך את זה?' אבל מבחינתי זו הייתה שנה ללימוד וחוויה. שם נפגשתי עם כל קצות החברה הישראלית. זה היה בשנה של הגירוש מגוש קטיף, וכשפגשתי שם מתנחלים פתאום ראיתי שמדובר באנשים ממש טובים. זה עשה לי דיסוננס מאוד גדול. כי מצד אחד הייתי איש שלום, כזה שתומך בהתנתקות ורוצה שהמתנחלים יסבלו כי הם מכשילים כל דרך לשלום, ומצד שני ברמה האישית אהבתי אותם".

ההתפכחות // בתום שנת המכינה טס לאנגליה עם משלחת של בני נוער יהודים ופלשתינים. "דיברנו בינינו המון על הסכסוך הישראלי-פלשתיני. אני אומר להם קחו את הכותל, הר הבית, זכות השיבה ונעשה שלום, אבל הם מסרבים לכל ההצעות והוויתורים שלי ואומרים: אנחנו רוצים מדינה פלשתינית בלי יהודים. זה פתאום היכה בי: הם רוצים הכול. ואלה עוד לכאורה

השבוע בתלמוד הישראלי

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה

דף מ"ח - מדוע הזדרז רב ששת?

האמורא רב ששת היה עיור, והיה לו שמש שתפקידו היה לשמש אותו ולהליו אותו ממקום למקום. יום אחד אמר רב ששת לשמשו: "כשנגיע למקום ההוא, שעוברים בו תחת אילן - תמשוך אותי במרוצה".

מה גרם לרב ששת לרוץ?
באותו מקום היה נטוע עץ של עבודה זרה שענפיו עשו צל על הרחוב. מעבודה זרה אסור ליהנות, ולכן אסור ללכת מתחתיו.

כל זאת רק אם יש דרך אחרת שאפשר לעבור בה, אך אם אין דרך אחרת, מאגר ללכת תחתיו, מפני שההולך בדרך זו אינו מתכנן ליהנות מן הצל, כל רצונו הוא לעבור ברחוב.

דף נ"א - הפגישה המרגשת של רבי אושעיא

התלמוד בדרך זה מביא הלכה בשם **רבי אושעיא**, עליו מסופר מעשה מרתק שאירע בילדותו.

לאחר שנולד רבי אושעיא, הלך אביו, רבי חמא בן ביטא, ללמוד תורה במשך שנים עשרה שנה. כשהגיע לעירו לאחר התקופה הארוכה, הוא לא הלך מיד לביתו, כדי שלא יבהלו מעוצמת ההפתעה, אלא הלך לבית המדרש שבועיר וביקש שידעו לבני ביתו שהוא חזר. בעודו נמצא בבית המדרש, התישב לפניו ילד ושאל אותו שאלות בלימוד. ראה רבי חמא שהילד מצטין ביותר בלימוד התורה, והצטער בליבו: "מי יודע, אולי אם הייתי נשאר כאן כל השנים ולומד עם בני, גם הוא היה יודע ללמוד כה טוב". **אחר כך הלך רבי חמא לביתו, ושם הוא פגש את... הילד מבית המדרש. התברר שזה היה בנו...** (על פי התלמוד במסכת כתובות, דף ס"ב).

★ | מן ההיסטוריה | שיירת השבויים והמנורה מובלים לרומא

בשנת 70 לספירה הצליחו הרומאים לדכא את המרד הגדול שפרץ ביהודה. המצביא טיטוס, בנו של אספסיינוס, כבש את ירושלים, החריב אותה ושרף את בית המקדש. יהודים רבים נהרגו, ורבים אחרים נפלו בשבי. במסגרת חגיגות הניצחון שלו, הכריח טיטוס את השבויים היהודים להילחם בזירה זה בזה או בחיות טרף, והרג אותם בדרכים אכזריות. **כאשר חזר לרומא הצעיד איתו שבויים רבים בתהלוכת ניצחון המכונה "טריומף", בה הוצגו לראווה כלי המקדש שנבזזו.** בראש התהלוכה צעד שמעון בר גיורא, אחד ממנהיגי המרד, שהוצא להורג בסופה. מאוחר יותר הונצחה התהלוכה בתבליט על שער טיטוס שנבנה לכבודו.

ביחד ננצח!

התלמוד הישראלי הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי השואף להעניק כלים לחיבור משמעותי ועכשווי לערכים יהודיים וישראליים, תוך חיזוק הזהות והעצמת הקשר לתרבות ולמורשת ישראל

סירקו והצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה
לתכנים נוספים: talmudisraeli.co.il

במגרש הביתי

מה הו"ו?
קם בשעה שש בבוקר, רץ שעה על ההליכון בבית מול סדרה ממכרת, תפילה, פיזור הילדים, ויום של עשייה תקשורתית באולפן לפודקאסט.

השבת שלי
"זמן לכבות את הפלאפון ולקרוא בלי הפרעות".

סלייטס
"מוזיקה מקפיצה, שמחה, כזאת שאתה לא יכול להישאר אדיש אליה".

צאת לופת
הרב מאיר כהנא הי"ד, "היה מרחיק ראות, הרבה יותר משכיל בהגות המערבית ממה שמדמינים, והיה מוכן לשלם את המחיר הנורא מכול על מה שהוא ידע והאמין בו".

שאלה
"שאחוז החסימה ירד והקול שלנו לא יבוזבז בגלל השיטה".

לפחית איתי
"ה-AI שתוך חמש שנים יהפוך אותנו למיותרים".

כשאהיה גבול
"אני חי את החלום. עובד בתחביב שלי. שרק ימשיך ככה ונוכל להתרחב ולהפיץ את התכנים כמה שיותר".

פוליטיקה ואקטואליה, באמצעות ראיונות עם אישי ציבור, משפטנים, הוגים, רבנים וחוקרים. הפודקאסט עומד על יותר ממיליון וחצי (!) האזנות בחודש, ונבחר בדירוגים באתרים שונים לאחד מהפודקאסטים הטובים והנשמעים ביותר בישראל. "וכמו כל מופע בעולם הזה, שחייב מודל כלכלי כדי להתקיים, יש מגויים שמקבלים יותר תוכן מכולם".

סערה // לפני כשנה חולל סערה כשפרסם נתונים בנוגע למחיר הדמים במגזרים השונים במלחמת 'חרבות ברזל'. "במחקר שערכתי גיליתי שציבור המתנחלים שילם פי חמישה מהמוצא הארצי במספר הנופלים, וזה כשחלקם באוכלוסייה הוא כ-20 אחוזים בלבד. מקור המידע היה דובר צה"ל ומשרד הפנים. במשך שבוע שלם חטפתי מכל עבר איך אני מעז לומר את זה. ולמה זה עשה כל כך הרבה רעש? כי זה לימד שהמדינה כבר לא שייכת לאלטיה המפא"יניקית".

הנדסת תודעה // "נתקלתי בסקר של מכון מדגם ב-N12 שהראה כי הרוב המוחלט של עם ישראל בעד עסקת חטופים, וזה היה נראה לי מוזר. אז בשיתוף עם 'אבו עלי אקספרס' ערכתי סקר שהציג את תנאי העסקה כולל המחירים. בגלל שאותו מכון סקרים דחה אותנו, פנינו למכון סמית'. ממצאי הסקר היו מדהימים. מ-12 אחוזי מתנגדים פתאום זה עלה ל-46 אחוזים מהציבור שמתנגדים לעסקה. אז בפעם הבאה שתראו סקר כדאי שתתייחסו אליו בחשדנות".

תובילו // "עד היום אני מתבונן על המגזר הדתי-לאומי מבחוץ ואני רואה את חוסר זקיפות הקומה, חוסר תחושת הבעלות וההתנצלות, וזה מרגיז אותי עד לשד עצמותיי. המדינה הזאת שייכת לנו. שילמנו עליה מחיר דמים עצום, ומדינה היא של מי שמוכן להקריב את חייו בשבילה. אולי זה סוד ההצלחה התקשורתית שלי, שהיא זקופה ולא מתנצלת". ●

חנה קטן

chanakatan@gmail.com

הרצה השקט

שיימינג דיגיטלי, ויותר מ-20 אחוזים דיווחו על סימפטומים נפשיים שנמשכו יותר משישה חודשים בעקבות השיימינג הזה. לא משנה כלל מהי הסיבה לשיימינג ומה ההצדקה שלו, מדובר בכלי מסוכן ביותר, לא משהו שאפשר להמשיך להתעלם ממנו.

מדוע רופאים פורשים. אנשי רפואה אינם חסינים מפני התקפות ברשת, ואפשר לומר שהם אף סובלים מהן במיוחד. רופאים, אחיות, עובדים סוציאליים ומטפלים מוצאים עצמם חשופים למתקפות ציבוריות ופרטיות חריפות, במיוחד כאשר תיעוד חלקי מתוך טיפול, או מקרה רפואי שנוי במחלוקת, או אפילו תגובה סתמית של המטפל שלא מצאה חן בעיני הפצינט, נחשפים לציבור עם פרשנות מוטה ושלילית. במהלך מגפת הקורונה התופעה הזאת החריפה במיוחד. בכירים במשרד הבריאות הפכו מוקד לשנאה ציבורית, ולא אחת הושמצו, הוכפשו ואף קיבלו איומים ממושיים על חייהם בעקבות השיימינג ברשת. ד"ר שרון אלרעי-פרייס, בכירה במשרד הבריאות שעסקה רבות בענייני הקורונה, נאלצה לפעול חודשים ארוכים תחת אבטחה אישית בשל שטף מתמשך של תגובות מתלהמות, איומים פוגעניים ואלפי הודעות שיימינג.

רופאים רבים נתקלים בתייעוד חלקי מתוך טיפולים שפורסם באופן מגמתי ברשתות, באופן שהמתבונן משוכנע שנעשה כאן עוול למטופל. רופאים לא מעטים פרשו מהמקצוע, ואחרים בחרו לא לשוב לבמה הציבורית מחשש לחייהם ולבריאותם הנפשית. כאשר רופא נאלץ לשקול את השאלה "האם כדאי שאביע את דעתי המקצועית ואסתכן בפוסט מתנכל או שעדיף להקטין ראש?" זו לא רק פגיעה אישית, זוהי סכנה למערכת הבריאות כולה. הקול הרפואי המאוזן, השקול והמבוסס מודר, ומפנה את מקומו לקולות פופוליסטיים או לשתיקה.

האחריות ללחיצת "שלח". למרות שהרופאים הם חלק אינטגרלי ממערך החירום והבריאות של מדינת ישראל, נכון לשנת 2025 אין עליהם הגנה משפטית מספקת במרחב הציבורי. בעוד ששופטים, שוטרים וחיילים זוכים לגיבוי חקיקתי כאשר הם מותקפים או מוכפשים במסגרת תפקידם, רופאים ועובדי מערכת הבריאות נותרים חשופים. גם כאשר מדובר בלינץ' ציבורי המבוסס על דיסאינפורמציה רפואית או רגשית, גם כאשר מתפרסמות שמועות שקריות. עדיין אין חקיקה ייחודית שתגן עליהם ותיצור מרחב תגובה מוסדר, ומכך סובלת כל המערכת ובעקבותיה הציבור כולו.

מנגד נזעקים אבירי החופש שדואגים לזכות הדיבור הבלתי מוגבלת, ומונעים פעם אחר פעם תוכניות לצמצם את הנזק מהלבנת הפנים האלקטרונית ההולכת ומתגברת. חייבים לשים גבול, אין זכויות בלי חובות. איש לא מעוניין במשטרת מחשבות, אבל גם לא ברצחנים שקטים שבחסות הרשת מותר להם הכול. בשביל זה צריך שהמחוקקים יחליטו אחת ולתמיד לטפל בתפוח האדמה הלוהט הזה, וזה אפשרי.

חשוב ללמד את הציבור, התלמידים, העיתונאים, המשפיענים, אנשי החינוך וכל העוסקים בתחום על האחריות הנלווית ללחיצת "שלח". בעולם שבו כל אחד הוא עורך תוכן, שדרן וצופה, יש להטמיע את האחריות לשמור על כבוד האדם גם - ובעיקר - כשאין פניו מולנו. דווקא בעידן שבו הפנים שלנו מופצות כל הזמן, חובה להזהר לא להלבין אותם. פניו של אדם הם כבודו, הם נפשו. והחי ייתן אל ליבו. ●

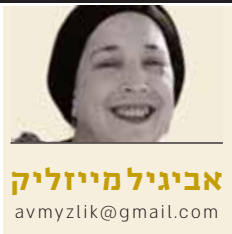
לא מדובר במקרים זניחים. מחקר שנערך בשנת 2021 מצא כי כ-37 אחוזים מבני הנוער בישראל חוו שיימינג דיגיטלי, ויותר מ-20 אחוזים דיווחו על סימפטומים נפשיים שנמשכו יותר משישה חודשים בעקבות השיימינג הזה. לא משנה כלל מהי הסיבה לשיימינג ומה ההצדקה שלו, מדובר בכלי מסוכן ביותר, לא משהו שאפשר להמשיך להתעלם ממנו

מכתב אחד ושני לבבות. היה זה לפני כמה שנים. באחת משכונות חיפה פרקו טכנאים של דואר ישראל תיבה ישנה לאיסוף דואר, ולהפתעתם מצאו בתחתית התיבה מכתב ישן שנתפס באחד החריצים. התברר שזו הצעת נישואין מרגשת מלפני קרוב ל-40 שנה של בחור לחברתו, הצעה שמעולם לא הגיעה ליעדה. כאשר איתרו את השולח, נגלתה לפנייה טרגדיה: הבחור ששלח את המכתב ציפה לתשובה, והתשובה של חברתו בוששה מלהגיע. לאחר כמה ימים הבין שהתשובה שלילית, ולאחר זמן עבר דירה ובלב שבור ניסה ליצור קשרים אחרים, ולבסוף נשאר רווק. הבחורה מצידה התפלאה מהניתוק הפתאומי של הקשר בלי שום סיבה בשלב כה מתקדם, התאכזבה קשות, התייאשה מאותו בחור ונישאה לאחר, כאשר האירוע הזה נשאר בליבה כפצע פתוח. שניהם נדהמו לדעת שהכול קרה בגלל מכתב שנתקע בתיבה, אבל את ההיסטוריה אי אפשר כבר היה לשחזר. עם קצת לימוד זכות היה אפשר לנסות לברר מה קרה, אך התקלה בתקשורת היא זאת שהסיטה את חייהם ממסלולם.

כל פוסט הוא כלי נשק. ישנן תקלות בתקשורת שהן תמימות, אבל ישנן גם כאלה שקורות על מנת לפגוע. בעוון השיימינג נחרב בית המקדש! השפלה פומבית אינה רק פגיעה בכבוד, אלא מתקפה על גוף ונפש. התגובה הפיזיולוגית הבסיסית להלבנת פנים היא האדמת הלחיים כתוצאה מעלייה באדרנלין, ואז הלבנה פתאומית בשל הצפה של מערכת העצבים האוטונומית.

פעם לשם הלבנת פנים היה צריך להיות אירוע, פגישה פיזית בין המבייש למתבייש, ואמירת דברים פוגעים ומכאיבים ברמה משמעותית. אך בעולם שלנו אין צורך לעמוד פנים אל פנים כדי להלבין פנים, אלא די בפוסט אחד, תמונה אחת או סרטון אחד כדי לחשוף אדם להשפלה מול אלפי או מיליוני עיניים. המדיה המודרנית הפכה את הלבנת הפנים הציבורית מתקרית מקומית לאירוע בקנה מידה גלובלי, והרשתות החברתיות הפכו זירה לשיימינג ממוסד. כל צילום שצולם ללא רשות, כל הקלטה שדלפה, כל צילום מסך מתכתובת פרטית, הופך לכלי נשק. גם אפליקציות מסרים כמו ווטסאפ וטלגרם משתתפות בחגיגה, כשקבוצות שכונתיות, מקצועיות או פוליטיות מחליפות מידע לעיתים בעילום שם, בלי בקרה ובלי חמלה. מספיק שביב מידע פרטי שדלף, או תגובה שהוצאה מהקשרה, כדי להפוך את האדם למטרה, ובתוך שעות ספורות שמו, פניו ועולמו מושמים ללעג.

להיעלב זה כואב. לצד הפגיעה החברתית והמוסרית, עלולה להתרחש פגיעה בריאותית. מחקרים עדכניים במדעי המוח והנפש מוכיחים כי תחושת בושה פומבית מפעילה את האזורים המוחיים האחראים על עיבוד כאב פיזי ממשי. ד"ר נעמי איזון, נירופסיכולוגית מאוניברסיטת הרווארד, הוכיחה בסריקות MRI כי אותם אזורים במוח האחראים על עיבוד כאב פיזי מופעלים גם במצב של בושה והשפלה פומבית. הדברים הוכחו ניסיונית כאשר נבדקים נאלצו לצפות בעצמם בסרטון מביך ששותף בלי רשותם, והכאב הרגשי והנפשי שלהם גרם לאותם סימנים מוחיים שבאים לידי ביטוי בפגיעה פיזית. בקרב מתבגרים, ובמיוחד מתבגרות, התופעה עלולה להוביל לתסמינים קליניים של דיכאון, חרדה, נטייה להסתגרות ואף לאובדנות. ולא מדובר במקרים זניחים. מחקר שנערך במרכז רפואי במרכז הארץ בשנת 2021 מצא כי כ-37 אחוזים מבני הנוער בישראל חוו

אביגיל מיזליק
avmyzlik@gmail.com

טעמים של חופש

שני מתכונים קיציים ומתוקים שינעימו לכם ולילדים את חופשת הקיץ

אוזת פנקייק פירות יער

כ- 12 מנות

מאן הכנה
10 דקות

דרגת קושי
קלה

הפנקייקים הללו הופכים לעוגה קיצית, מקסימה ומשמחת - מושלמת לאוהבי פירות יער. מדהים כמה היא קלה להכנה וכמה היא מרשימה, יפה והכי חשוב - טעימה! אם אתם לא אוהבים פירות יער אפשר להחליף אותם במנגו, נקטרינה או כל פרי אהוב אחר.

לקרם:

• 500 מ"ל שמנת מתוקה
להקצפה

• 2 כפות פודינג וניל

• 2 טיש כוס סוכר

• 2 טיש כוס פירות יער

לקישוט:

• חצי כוס פירות יער או פרי

אהוב אחר

להילת הפנקייק:

• 2 כוסות קמח מלא, כוסמין
או קמח שקדים

• 2 כפיות אבקת אפיה

• שקית סוכר וניל

• 2 כפות סוכר

• 2 ביצים

• 3 כפות שמן

• 2 כוסות חלב

• מלח מן לטיוח

מכינים את הפנקייקים: מערבבים את כל חומרי הבליחה לתערובת אחידה. מחממים מחבת טפלון בינונית, משמנים קלות ויוצקים מצקת גדושה כך שהבליחה תכסה את כל פני המחבת. מטגנים 2-3 דקות, עד שהחלק התחתון מזהיב והעליון מתייבב מעט, הופכים ומטגנים עוד דקה או שתיים. מוציאים בעדינות לצלחת וממשיכים להכין באותו אופן עוד כ-5 פנקייקים.

מכינים את הקרם: מקציפים בקערת המיקסר את כל חומרי הקרם במהירות גבוהה במשך 3-4 דקות, עד שפירות היער נטמעים בקצפת והיא מתייצבת.

מרכיבים את העוגה: מורחים שכבה אחידה מהקרם על כל פנקייק, עורמים אותם זה על זה, ומסיימים בשכבה נדיבה של יתרת הקרם על הפנקייק האחרון. מקשטים בפירות יער ושומרים במקרר עד להגשה. חותכים למשולשים ממש כמו עוגה ומגישים.

צילום: שושי גרינוולד

קסטה טוויל בחילוני גלידת פיסטוק-נוט

כ-16 יחידות

מאן הכנה
10 דקות

דרגת קושי
בינונית

עוגיות הטוויל כל כך קלות להכנה, הן קראנצ'יות ומוסיפות טעם מושלם לגלידה המהממת הזאת. מנה אחרונה אידיאלית לשמחות, אירועים חגיגיים וכמובן שבת. אפשר לעשות אותה פרווה או חלבית, לבחירתכם. היתרון העצום שלה הוא שאפשר להכין אותה מראש ולהקפיא - זה יעשה לה רק טוב, אבל הקפידו לעטוף היטב כדי שהיא לא תספוג ריחות מהמקפיא.

למילוי:

• 50 גרם חמאה רכה או

מרצרנה בטעם חמאה

• 4 כפות אבקת סוכר

• 9 כפות קמח

• 2 חלבונים

• חצי כפית תמצית וניל

לגלידה:

• 2 חלבונים

• חבילת שמנת מתוקה או צמחית

• חצי כוס סוכר

• 100 גרם פיסטוק קלוי, לא קלוי

• חצי כוס אבקת נוט

• 4 כפות אזובי לוז קצוצים

ומסוכרים (קרוקנט)

להגשה: שוקולד מומס, קרוקנט

אזובי לוז

מכינים את הגלידה: מחממים תנור לחום של 180 מעלות, מניחים את הפיסטוקים על תבנית קטנה ואופים 4-5 דקות, עד שהם מקבלים ריח של קלייה. מוציאים ומצננים.

מקציפים את החלבונים עם הסוכר כ-8 דקות או עד לקבלת קצף בהיר ותפוח. מקציפים שמנת מתוקה 4-5 דקות לקצפת יציבה ומקפלים לתוך קצף החלבונים. מחלקים את התערובת לשתי קערות. לקערה אחת מוסיפים את אבקת הנוט ואגוזי הלוז הקצוצים ומערבבים היטב. מוציאים 2 כפות של פיסטוקים וקוצצים אותם. טוחנים את שאר הפיסטוק בבלנדר איכותי או מעבד מזון עד שהוא טחון לגמרי, מעבירים לקערה השנייה, מוסיפים את הפיסטוקים הקצוצים ומערבבים. מרפדים תבנית בינונית בנייר אפייה ויוצקים עליה שכבה אחת של גלידת נוט ומעליה שכבה של גלידת פיסטוק. מעבירים להקפאה לשמונה שעות לפחות.

מכינים את הטוויל: מקציפים קלות את החלבון בעזרת מטרפה. שמים בקערה את החמאה וחצי מכמות הקמח ובעזרת מטרפה מערבבים בחוזקה לקבלת תערובת אחידה וחלקה. מקפלים פנימה את החלבון, שאר הקמח ותמצית הווניל. מערבבים הכול לתערובת אחידה ומעבירים למקרר לשעה.

מחממים תנור לחום של 180 מעלות. מורחים על נייר אפייה עיגולים דקיקים מהתערובת בעובי חצי סנטימטר ובקוטר של 5 סנטימטרים, במרחק מה זה מזה. מכניסים לתנור ואופים כ-10 דקות. ברגע שהטוויל מזהיב מוציאים מהתנור. בשלב זה אפשר לקחת חותכן עגול ולחתוך את הקצוות של העוגיות לקבלת עיגולים מדויקים.

באותו חותכן חותכים עיגולים מהגלידה, ומהדקים מכל צד עוגיית טוויל. לסיום, ממיסים שוקולד מריר בסיר כפול על אדים, טובלים חצי קסטה בשוקולד ומפזרים עליה קרוקנט לוז. שומרים בהקפאה עד להגשה.

צילום: שושי גרינוולד

SHIELD
כלים להורות דיגיטלית

POWERED
BY רימון

הילדים לא יוצאים מהמסכים? מנהלים חיים דיגיטליים בעזרת ה-SHIELD

הגנה בהתאמה
אישית לכל משתמש

הגנה בווטסאפ
וברשתות חברתיות

בקרה על זמני מסך
בכל מכשיר

לגלוש מוגנים
במהירות הסיב

**חודש
התנסות
חינם!**
על כל חבילות
האפליקציה

* 8 9 1 1

rimon.net.il

זה הזמן להצטרף ל-SHIELD ולנהל הורות דיגיטלית אחראית בבית. SHIELD מגן על המשפחה ברשת, דואג שכל התכנים יהיו נקיים ומאפשר לכם לנהל את זמני המסך באינטרנט וברשתות החברתיות. בעזרת ה-SHIELD אתם עושים את הכל בהתאמה אישית לכל בן משפחה.